

ບົດລາຍງານການສຶກສາດ້ານ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ກົນໄກການ ຈ່າຍເງິນອຸດໜູນປົກປ້ອງສັງຄົມ

ໃນສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ບົດລາຍງານການສຶກສາດ້ານຄວາມສ່ຽງ ແລະ ກົນໄກການ ຈ່າຍເງິນອຸດໜູນປົກປ້ອງສັງຄົມ ໃນ ສປປ ລາວ

Tim Scheffmann, ບໍລິສັດ LTS
ກໍລະກົດ 2022

ບົດສະແດງຄວາມຂອບໃຈ

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ສໍາເລັດສົມບູນຂຶ້ນໄດ້ ກໍຍ້ອນການປະກອບສ່ວນອັນສໍາຄັນຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ທີ່ໄດ້ເສຍສະຫຼະເວລາອັນມີຄ່າ ແລະ ແລກປ່ຽນປະສົບການຂອງເຂົາເຈົ້າ ທີ່ມີສ່ວນປະກອບຄໍາຄິດເຫັນເຂົ້າໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້. ພິເສດຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນຕໍ່ການປະກອບສ່ວນອັນສໍາຄັນຂອງບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຖ້າປາດສະຈາກຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ຄວາມເສຍສະຫຼະຂອງທ່ານເຂົ້າໃນບົດສຶກສາສະບັບນີ້ກໍຄົງຈະບໍ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດໄດ້. ໂດຍສະເພາະຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຢ່າງສູງ ຕໍ່ທ່ານ. ວິລາພິງສີສົມຫວັງ, ຫົວໜ້າກົມແຜນການ ແລະ ຮ່ວມມືສາກົນ, ທ່ານ. ວົງຄໍາ ພັນທານຸວົງ, ຫົວໜ້າກົມ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ. ຂໍຂອບໃຈຢ່າງສູງມາຍັງທີມງານ ILO. ໂດຍສະເພາະ, ທ່ານ ນາງ Loveleen De, ຜູ້ບໍລິຫານໂຄງການປົກປ້ອງສັງຄົມ, ທ່ານ Nuno Cunha, ຊ່ຽວຊານອາວຸໂສດ້ານການປົກປ້ອງສັງຄົມ, ທ່ານທອງເຫຼັກ ຊົງ, ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ, ບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າ, ພະນັກງານພາກສະໜາມ ແລະ ບັນດາຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ຈົນສໍາເລັດ.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ໄດ້ຖືກຜະລິດຂຶ້ນໂດຍພາຍໃຕ້ໂຄງການຮ່ວມມືກັບອົງການສປຊ “ບໍ່ປະຖິ້ມໃຜໄວ້ຂ້າງຫຼັງ: ສ້າງລະບົບປົກປ້ອງສັງຄົມຂັ້ນພື້ນຖານ ໃນ ສປປ ລາວ” ເພື່ອສະໜັບສະໜູນລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານພັດທະນາໃນການອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການປົກປ້ອງສັງຄົມໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ຂໍຂອບໃຈມາຍັງອົງການຮ່ວມທຶນ SDG ແລະ ລັດຖະບານອົດສະຕາລີ ທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານງົບປະມານຈົນສໍາເລັດ.

ພວກເຮົາຫວັງວ່າບົດລາຍງານສະບັບນີ້ຈະສາມາດເປັນສູດຄິໄລ່ສະໜັບສະໜູນ ຊ່ວຍໃນການຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ເຮັດສັນຍາໃນອະນາຄົດ. ຖ້າວ່າການເບີກຈ່າຍເງິນປົກປ້ອງສັງຄົມສາມາດຜົນປະໂຫຍດຂອງໃນເຂດຊົນນະບົດຂອງ ສປປ ລາວ ນັ້ນກໍຖືວ່າພວກເຮົາບັນລຸເປົ້າໝາຍຕາມທີ່ວາງໄວ້.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ຂຽນໂດຍ ທ່ານ Tim Scheffmann, ຜູ້ອໍານວຍການບໍລິສັດ LTS ແລະ ແປເປັນພາສາລາວໂດຍ ທ່ານ. ວົງດາລາ ວົງພະຈັນ.

ສາລະບານ

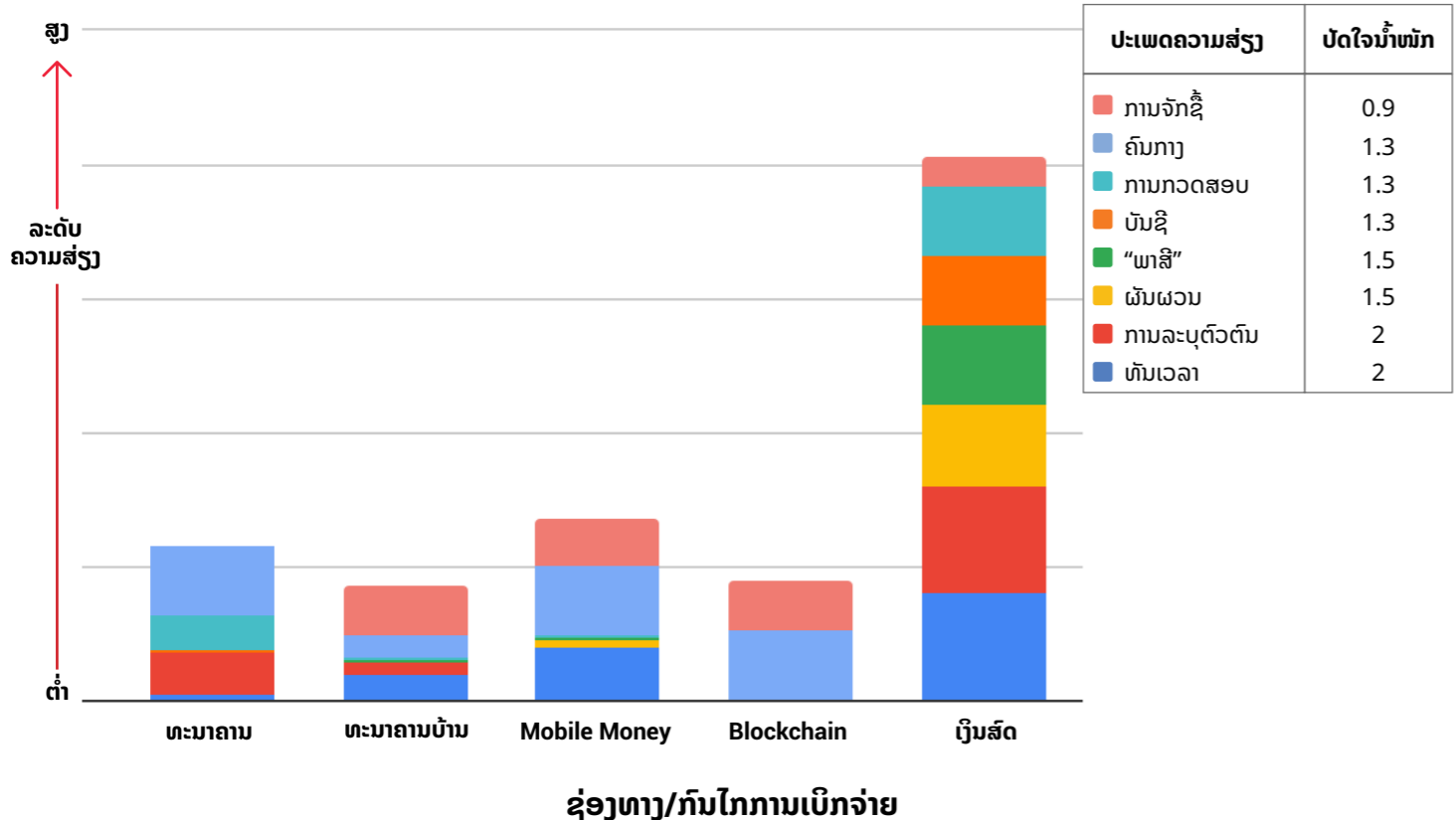
ບົດສະແດງຄວາມຂອບໃຈ.....	3
ຄໍາຫຍໍ້.....	5
ບົດຂັດຫຍໍ້.....	6
1. ການແນະນຳ ແລະ ຈຸດປະສົງ.....	9
2. ວິທີການ.....	10
2.1. ນິຍາມຂອງວິທີການເບີກຈ່າຍ/ຊ່ອງທາງ.....	10
2.2. ນິຍາມບັນດາປະເພດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບຄວາມເພິ່ງພໍໃຈ.....	11
3. ສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ.....	13
3.1. ສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ທົ່ວໄປ.....	14
3.2. ສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ/ ວິທີການເບີກຈ່າຍ.....	15
3.2.1. ທະນາຄານ.....	16
3.2.2. ທະນາຄານບ້ານ.....	17
3.2.3. ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື.....	19
3.2.4. Blockchain.....	21
3.2.5. ເງິນສົດ.....	23
3.3. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການໂອນເງິນເບີກຈ່າຍ.....	24
3.4. ສະຫຼຸບສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ.....	26
3.5. ສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງແຕ່ລະປະເພດ.....	27
4. ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ເປັນໄປໄດ້.....	31
5. ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ.....	33
5.1. ຄຳແນະນຳໃນການເບີກຈ່າຍເງິນ.....	33
5.2. ແຜນທີ່ປະເທດ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ.....	35
5.3. ຄວາມເຫັນສຸດທ້າຍ.....	36
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1. ລາຍຊື່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໂຄງການປົກປ້ອງສັງຄົມ.....	37
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2. ວິທີການຄິດໄລ່.....	40
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3. ການຄາດຄະເນເຫດການ ແລະ ກົດເກນຄວາມເປັນໄປໄດ້.....	43
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4. ການຄາດຄະເນຄວາມສ່ຽງການເບີກຈ່າຍເງິນຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ.....	44
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5. ການຄິດໄລ່ຄວາມສ່ຽງ: ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຄາດຄະເນຜົນກະທົບ.....	45

ຄໍາຫຍໍ້

MECG	ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອແມ່ ແລະ ເດັກ
MFI	ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ
MOF	ກະຊວງການເງິນ
MOLSW	ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ
PSP	ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເບີກຈ່າຍເງິນ
UNCDF	ກອງທຶນພັດທະນາຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດUnited
UNICEF	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອເດັກ

ບົດຂັດຫຍໍ້

ການຈ່າຍເງິນປົກປ້ອງສັງຄົມແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍສໍາລັບບາງປະເທດ ເຊັ່ນ: ປະເທດສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ເພື່ອປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ມີທຸກຍາກ. ບົດການສຶກສາສະບັບນີ້ໄດ້ເບິ່ງໄປທີ່ກົນໄກການເບີກຈ່າຍເງິນ 5 ປະເພດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ປະເມີນເບິ່ງລະດັບຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງຂອງແຕ່ລະປະເພດ ພ້ອມທັງປະເມີນມູນຄ່າຂອງເງິນປະຊາຊົນກຸ່ມສ່ຽງໄດ້ຮັບ. 5 ປະເພດຊ່ອງທາງການເບີກຈ່າຍເງິນປະກອບມີ: ການເບີກຈ່າຍເງິນຜ່ານທາງທະນາຄານແບບພື້ນຖານ, ເບີກຈ່າຍຜ່ານທະນາຄານບ້ານ / ກອງທຶນ (ພາຍໃນສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ), ເບີກຈ່າຍຜ່ານຊ່ອງທາງເງິນໃນທາງໂທລະສັບມືຖື, ເບີກຈ່າຍຜ່ານຊ່ອງທາງ block-chain ແລະ ການເບີກຈ່າຍເງິນສົດ. ໃນນັ້ນແປດປະເພດຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອປະກອບການປະເມີນກິດຈະກຳການເບີກຈ່າຍເງິນປົກປ້ອງສັງຄົມ. ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງໄດ້ຖືກວັດແທກຕາມ ເງື່ອນໄຂທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເນື່ອງຈາກມີຂໍ້ມູນຈຳກັດ: ເຊິ່ງໂຕເລກລຸ່ມນີ້ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນໄດ້ຮັບຈາກການສຶກສາ:

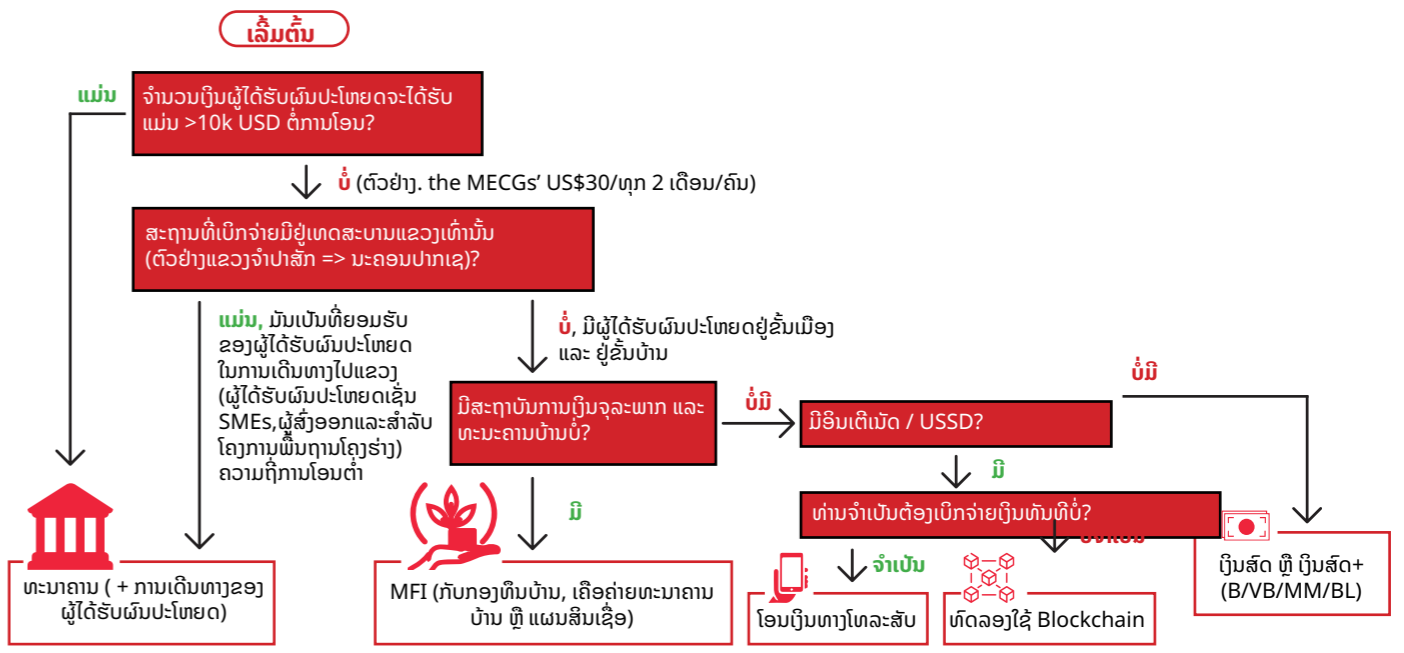
ປະເພດຄວາມສ່ຽງຕໍ່າສຸດໂດຍລວມແມ່ນຜ່ານຊ່ອງທາງທະນາຄານບ້ານ, ເນື່ອງຈາກເຫັນພຽງຊ່ອງທາງດຽວເທົ່ານັ້ນທີ່ສາມາດຂົນສົ່ງເງິນເຂົ້າໄປຮອດບ້ານ. ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ທັງໝົດນີ້ກົນໄກການການປະສົມປະສານຜ່ານຊ່ອງທາງເບີກຈ່າຍມັນຢູ່ໃນຕົວຂອງມັນເອງແລ້ວ ແລະ ເປັນການເບີກຈ່າຍເງິນສົດໃນບັນທຶກທ້າຍ. ທະນາຄານບ້ານທີ່ມີລະບົບ IT ທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຖືກຕ້ອງ ສາມາດເບີກຈ່າຍເປັນເງິນສົດເຂົ້າໃນບັນຊີດິຈິຕອນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງໄດ້. ປະຈຸບັນຈຳນວນກອງທຶນບ້ານທັງໝົດທີ່ມີໃນ ສປປ ລາວ ປະມານ 4,000 ແຫ່ງ, ປະຈຸບັນມີພຽງແຕ່ 842 ແຫ່ງເທົ່ານັ້ນທີ່ນໍາໃຊ້ລະບົບໄອທິທີ່ສາມາດກວດສອບໄດ້ ແລະ ມີຖານຂໍ້ມູນສົມບູນເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ. ການແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມສ່ຽງຕໍ່າສຸດຮອງຈາກທະນາຄານບ້ານ ອັນທີສອງແມ່ນຜ່ານລະບົບ blockchain.

ເຖິງວ່າການເຂົ້າເຖິງສັນຍາອິນເຕີເນັດຍັງບໍ່ສາມາດກວມທົ່ວເຖິງທຸກພື້ນທີ່ ແລະ ມີຈຳກັດກໍ່ຕາມ ປະຈຸບັນລະບົບເຄືອຄ່າຍສັນຍານໂທລະສັບກຳລັງພັດທະນາໃຫ້ດີຂຶ້ນຢູ່ຕະຫລອດເວລາ, ລະບົບເທັກໂນໂລຊີກໍ່ຍັງສືບຕໍ່ພັດທະນາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເຊິ່ງສາມາດຄາດເດົາໄດ້ວ່າໃນອະນາຄົດຈະມີຜູ້ຊົມໃຊ້ບໍລິການຜ່ານຊ່ອງທາງນີ້ຫລາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ທັດມາກໍ່ແມ່ນການໃຊ້ບໍລິການຜ່ານຊ່ອງທາງທະນາຄານທີ່ເຄີຍເຮັດຜ່ານມາແບບດັ້ງເດີມ ທີ່ມັນສາມາດຮັບປະກັນໄດ້ວ່າມີການບັນທຶກ ແລະ ຕິດຕາມຜ່ານລະບົບທະນາຄານເປັນຫລັກ, ແຕ່ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວການບໍລິການທາງທະນາຄານກໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ ເພາະທະນາຄານເຂົ້າເຖິງແຕ່ຂັ້ນເມືອງເທົ່ານັ້ນ ຍັງບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງເຂດຊົນນະບົດທີ່ຕໍ່າກວ່າລະດັບເມືອງໄດ້. ເມື່ອເຖິງເວລາຈ່າຍເງິນ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດແມ່ນຈະອອກເດີນທາງໄປຮັບເງິນ ເຊິ່ງອາດຈະເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມສ່ຽງເກີດອຸບັດເຫດທາງທ້ອງຖະໜົນໄດ້ ແລະ ຫຼື ຮ້າຍແຮງໄປກ່ວນັ້ນ ອາດຈະເສຍເວລາທີ່ເດີນທາງໄປຮັບເງິນ, ດັ່ງນັ້ນເງິນໃນມືຖື (ເຊັ່ນ: M-money ຫຼື U-money) ສາມາດເປັນທາງເລືອກໜຶ່ງທີ່ຄວນພິຈາລະນາຕື່ມ, ຖ້າເຫັນວ່າ M-money ຫຼື U-money ລະບົບດີປົກຄຸມແລ້ວ ພວກເຮົາກໍ່ສ້າງຕັ້ງຕົວແທນເຄືອຂ່າຍຂຶ້ນ. ຜ່ານຊ່ອງທາງເລືອກສຸດທ້າຍ, ດັ່ງທີ່ຮູ້ເຖິງວ່າການເບີກຈ່າຍເງິນສົດຈະມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຢ່າງກໍ່ຕາມ ແຕ່ການເບີກຈ່າຍເງິນສົດກໍ່ເປັນກົນໄກອັນໜຶ່ງທີ່ສາມາດໃຊ້ໄດ້ໃນເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ຮ່າງໄກຊອກຫຼີກຂອງບ້ານເຮົາ.

ໃນຊ່ວງສໍາພາດກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ເພິ່ນໄດ້ຍົກບັນຫາຄວາມສ່ຽງສາມຢ່າງພິເສດຂຶ້ນມາ, ຄວາມສ່ຽງດັ່ງກ່າວປະກອບມີ:

1. ກົນໄກສື່ໂກງຢູ່ບ່ອນເບີກຈ່າຍເງິນສົດ;
2. ຄວາມສ່ຽງດ້ານການຈັດຊື້, ການເພິ່ງພາອາໃສກັນ ຊ່ວຍເຫຼືອກັນ, ແລະ ຖ້າຈ່າຍຜ່ານໂທລະສັບມືຖືກໍ່ເປັນຫວງກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງ; ແລະ
3. ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສ່ຽງຕໍ່ກັບເຕັກໂນໂລຊີ, ໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ບໍ່ຄຸ້ນເຄີຍລະຫັດຜ່ານ ຫຼື ການຈື່ຈຳລະຫັດຜ່ານ ຫຼື ການປ່ຽນ SIM ເຊິ່ງຂຶ້ນຢູ່ກັບການບໍລິການ ແລະ ກິດຈະກຳການສົ່ງເສີມຂອງຜູ້ໃຫ້ບໍລິການໂທລະຄົມ ທີ່ເປັນປະເດັນຄວນເອົາໃຈໃສ່.

ຮູບພາບຕາຕະລາງປະກອບຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ ທີ່ສາມາດນໍາໃຊ້ກັບ ສປປ ລາວ ໄດ້, ດັ່ງລາຍລະອຽດລຸ່ມນີ້:

ໝາຍເຫດ: MECCG = ກອງທຶນສະໜັບສະໜູນແມ່ ແລະ ເດັກກ່ອນໄວຮຽນ; SMEs = ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ; MFI = ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ; USSD = ຂໍ້ມູນບໍລິການເສີມທີ່ບໍ່ມີໂຄງສ້າງ

ເງິນຈຳນວນຫຼາຍສາມາດໂອນຜ່ານລະບົບທະນາຄານ, ເນື່ອງຈາກເງິນຈຳນວນຫຼາຍເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງດຶງດູດໃຫ້ຄົນເຂົ້າໄປຮັບເງິນຢູ່ທະນາຄານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ທະນາຄານສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໃຫ້ບໍລິການຮອດແຕ່ຂັ້ນເມືອງເທົ່ານັ້ນ (ແລະມີບໍ່ຄົບທຸກເມືອງໃນ ສປປ ລາວ).

ທາງເລືອກທີ່ດີຮອງລົງມາແມ່ນທະນາຄານບ້ານ ຫຼື ກອງທຶນບ້ານ ບ່ອນທີ່ມີການບັນທຶກທຸລະກຳ ແລະ ສາມາດກວດສອບໄດ້, ເນື່ອງຈາກເຂົາເຈົ້າສາມາດສະໜອງການເບີກຈ່າຍເງິນສົດຢູ່ຂັ້ນບ້ານໄດ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວລະບົບ IT ຂອງທະນາຄານບ້ານ ແລະ ກອງທຶນບ້ານກໍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ໃຊ້ກັນທຸກທະນາຄານເທື່ອ. ທາງເລືອກທີ່ດີທີ່ສຸດຕໍ່ມາກໍແມ່ນອາດຈະເປັນການເບີກຈ່າຍເງິນຜ່ານໂທລະສັບມືຖື. ເຊິ່ງການໂອນເງິນທາງໂທລະສັບມືຖື ແມ່ນການໂອນເງິນຈາກມືຖືເຄື່ອງໜຶ່ງໄປຫາໂທລະສັບມືຖືອີກເຄື່ອງໜຶ່ງ, ເຊິ່ງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຕ້ອງມີໂທລະສັບມືຖື ເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດສາກ່ອນຈຶ່ງສາມາດໃຊ້ບໍລິການໄດ້ ແລະ ຕ້ອງມີເຄືອຂ່າຍໂຕແທນເພື່ອຖອນເງິນສົດເຂົ້າ / ຂາອອກ ເຊິ່ງທັງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ໂຕແທນກໍຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມສາກ່ອນ. ໂຕແທນເອງກໍຈະຕ້ອງເປັນຄົນທີ່ຊື່ສັດ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການກວດສອບອີກດ້ວຍ, ໃສ ປປ ລາວ ໂທລະສັບມືຖື ແລະ ໂຕແທນແມ່ນບໍ່ມີຢູ່ທຸກທຶນແຫ່ງ. ສະນັ້ນ, ສຳລັບບາງບ້ານຈຶ່ງມີພຽງແຕ່ການເບີກຈ່າຍເງິນສົດ ຫຼື ໃບຮັບເງິນສົດເທົ່ານັ້ນ.

ໂອນຜ່ານຊ່ອງທາງ blockchain ແມ່ນມີຄວາມເປັນເອກະລາດສູງ, ລະບົບສາມາດຕິດຕາມກະແສໝູນວຽນໄດ້ຫຼາຍກວ່າໂອນຜ່ານໂທລະສັບມືຖື, ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ເຕັກໂນໂລຊີດັ່ງກ່າວກໍຍັງໃຫມ່ພໍສົມຄວນສຳລັບບ້ານເຮົາ(ກະເປົາໂທລະສັບມືຖື, ຂັ້ນຕອນການຖອນເງິນເຂົ້າ / ອອກ) ແລະ ປະເດັນສຳຄັນອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ເຊິ່ງຈາກທັດສະນະຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດແລ້ວ, ເຂົາເຈົ້າອາດຈະສົນໃຈ ແລະ ມັກກິນໄກການເບີກຈ່າຍເງິນແບບປະສົມປະສານຫຼາຍກວ່າ. ຕົວຢ່າງ, ເຮັດທຸລະກຳເບີກຈ່າຍເງິນແບບປະສົມປະສານກັນໄປ ໂດຍຜ່ານບັນດາທະນາຄານແບບພື້ນຖານດັ້ງເດີມ, ຜ່ານຊ່ອງທາງທະນາຄານບ້ານ ແລະ ອາດຈະພິຈາລະນາໂອນເງິນຜ່ານຊ່ອງທາງໂທລະສັບມືຖືກໍເປັນໄດ້, ແທນທີ່ຈະຜູດມັດການເບີກຈ່າຍຜ່ານຊ່ອງທາງດຽວ ເຊິ່ງວິທີການປະສົມປະສານທີ່ກ່າວມານີ້ຄວນໄດ້ຮັບພິຈາລະນາຕື່ມ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມການເບີກຈ່າຍແບບປະສົມປະສານກໍມີຄວາມຊັບຊ້ອນຂຶ້ນ ແລະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍດ້ານບໍລິຫານທີ່ສູງຂຶ້ນ.

1. ການແນະນຳ ແລະ ຈຸດປະສົງ

ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການຮ່ວມມືກັບອົງການ ສປຊ “ ບໍ່ປະຖິ້ມໃຜໄວ້ຂ້າງຫຼັງ: ສ້າງລະບົບປົກປ້ອງສັງຄົມຂັ້ນພື້ນຖານ ໃນ ສປປ ລາວ” ເພື່ອສະໜັບສະໜູນລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດປົກປ້ອງສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ປີ 2025. ໂຄງການຮ່ວມມືຂອງ ສປຊ ມີເປົ້າໝາຍຄື:

- ສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການປົກປ້ອງສັງຄົມໃຫ້ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ແລະ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການສ້າງລະບົບປົກປ້ອງສັງຄົມແບບທົ່ວເຖິງ.
- ສ້າງຄວາມເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງການໂອນເງິນສົດ ແລະ ບັນດາຜູ້ໃຫ້ບໍລິການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ຮັບປະກັນການສະໜອງທຶນປົກປ້ອງສັງຄົມໄດ້ຖືກຈັດສັນເຂົ້າໃນງົບປະມານ ແລະ ເປັນລະບົບງົບປະມານຕາມມາດຕະຖານສາກົນ;
- ນຳທຸກຢ່າງນີ້ເຂົ້າກັນ ດ້ວຍການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ປັບປຸງງົບປະມານໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ທີ່ສາມາດນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານປົກປ້ອງສັງຄົມໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ແລະ ໃນທາງກັບກັນ, ນຳໃຊ້ຫຼັກຖານທີ່ໄດ້ຈາກໂຄງການທົດລອງປົກປ້ອງສັງຄົມແຫ່ງຊາດໄປເຜີຍແຜ່ເພື່ອບົ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ກິດຈະກຳທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິ ບັດຜ່ານມາ ແລະ ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນແຜນການພັດທະນາລະບົບ.

ຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສານີ້ ກໍ່ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຫ້ດີຂຶ້ນຕື່ມກ່ຽວກັບຄວາມເພິ່ງພໍໃຈທີ່ມີຢູ່ປະຈຸບັນຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງແຕ່ລະປະເພດທີ່ຕິດພັນກັບການເບີກຈ່າຍເງິນ “ຂັ້ນສຸດທ້າຍ” ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດຂອງ ສປປ ລາວ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ການສຶກສາກໍຍັງໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳ ເປັນແຜນແນວທາງ ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍໂຄງການສະໜັບສະໜູນແມ່ ແລະ ເດັກ (MECG) ໄປຍັງບັນດາເມືອງ ເຂດຊົນນະບົດຂອງປະເທດຕໍ່ໄປ. ໂຄງການນີ້ “ຂັ້ນສຸດທ້າຍ” ຍັງຄາດວ່າຈະເປັນກົນໄກໜຶ່ງທີ່ອາດຈະສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນແຜນງານການໂອນເງິນອື່ນໆ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ **ຍຸດທະສາດການປົກປ້ອງສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ປີ 2025** ໃນພາກທີ 4.3 ທີ່ມີ:

- ຜົນປະໂຫຍດສຳລັບແມ່ຍິງຖືພາ ແລະ ເດັກນ້ອຍ;
- ຜົນປະໂຫຍດສຳລັບຄົນພິການ ແລະ ຜູ້ຫລອດຊີວິດຈາກ ລບຕ;
- ຜົນປະໂຫຍດສຳລັບຜູ້ສູງອາຍຸ;
- ຜົນປະໂຫຍດສຳລັບຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພທຳມະຊາດ ແລະ ໄພຈາກມະນຸດສ້າງຂຶ້ນ;
- ໂຄງການອາຫານແຫ່ງຊາດສຳລັບໂຮງຮຽນ;
- ເງິນອຸດໜູນນັກຮຽນຈາກຄອບຄົວທຸກຍາກ;
- ສ້າງອົງກອນຜູ້ຜະລິດ ແລະ ການບໍລິການລັດ; ແລະ
- ເງິນອຸດໜູນສຳລັບການພັດທະນາວິຊາຊີບ, ຍົກລະດັບຄວາມຊຳນານງານ ແລະ ຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບວິຊາການ.

2. ວິທີການ

ຂໍ້ມູນໄດ້ນັບກຳ ແລະ ລວບລວມຜ່ານການສຳພາດແບບເຄິ່ງໂຄງຮ່າງກັບບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບວຽກງານປົກປ້ອງສັງຄົມ ໃນສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1). ການສຳພາດໄດ້ດຳເນີນຜ່ານຈັດກອງປະຊຸມເຊິ່ງໜ້າ ແລະ ສຳພາດຜ່ານ ທາງໂທລະສັບ ດ້ວຍການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບຜົນສຳເລັດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຕິດພັນກັບການເບີກ ຈ່າຍເງິນໃນ ສປປ ລາວ.

ວິທີການປະເມີນ ແລະ ສຶກສາຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງໂດຍທົ່ວໄປມີຄື:

- ສຳພາດບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ປະເມີນຄວາມສ່ຽງໂດຍລວມ ແລະ ຄວາມສ່ຽງເປັນລາຍບຸກຄົນ;
- ສ້າງແຜນຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ ເພື່ອສົມທຽບກັບການເບີກຈ່າຍເງິນຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ ໃນ 5 ປະເພດຊ່ອງທາງ; ແລະ
- ໃຫ້ຄຳແນະນຳທາງເລືອກກ່ຽວກັບວິທີການເບີກຈ່າຍເງິນສຳລັບແຕ່ລະເຂດ ຫຼື ພູມມີພາກທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

2.1. ນິຍາມຂອງວິທີການເບີກຈ່າຍ/ຊ່ອງທາງ

ວິທີການເບີກຈ່າຍ 5 ປະເພດທີ່ຖືກພິຈາລະນາປະກອບມີ:

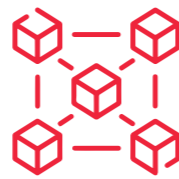
ທະນາຄານ

ທະນາຄານບ້ານ/
ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ

Mobile Money

Blockchain

ເງິນສົດ

ການເຮັດ ທຸລະກຳ	ໂອນເງິນຈາກບັນຊີທະນາຄານໜຶ່ງປະຫາອີກບັນຊີໜຶ່ງ	ໂອນເງິນຜ່ານສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກເຂົ້າບັນຊີຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງ	ໂອນເງິນຜ່ານບໍລິສັດໂທລະຄົມມະນາຄົມຫາບັນຊີຜູ້ທີ່ໄດ້ລົງທະບຽນມືຖື	ໂອນຜ່ານເຄືອຂ່າຍຄອມພິວເຕີຫາໂທ ລະສັບລຸ້ນໃໝ່/ ສະມາດໂຟນ	ມອບເງິນສົດຈາກອົງການຈັດຕັ້ງໜຶ່ງຫາຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ
ຄວາມເພື່ອມ	ທະນາຄານພານິດ ແລະ ສາຂາ 23 ແຫ່ງທີ່ບໍລິການຮອດຂັ້ນເມືອງ	ທົ່ວປະເທດມີກອງທຶນບ້ານ 4,000 ບ້ານ, ໃນນັ້ນບໍລິຫານໄດ້ດີສຸດມີ 842 ບ້ານໃນ 6-8 ແຂວງ	ຜູ້ສະໜອງມີພຽງແຕ່ 2 ບໍລິສັດ: Unitel U-money (2/3 G) ແລະ ບໍລິສັດລາວໂທລະຄົມ M-money (ຜ່ານການສະມັກກັບໂທລະສັບລຸ້ນໃໝ່/smart phone)	ທະນາຄານກະຊິກອນໄທ ນຳໃຊ້ລະບົບນີ້ເຮັດທຸລະກຳໂອນເງິນໃຫ້ກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງລາວ ແລະ ໄທ	ຄາດວ່າປະມານ 70-80% ແມ່ນໄດ້ເບີກຈ່າຍເງິນສົດໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊົນນະບົດຂອງປະເທດ

ສປປ ລາວ = ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

“**ທະນາຄານ**” ໝາຍເຖິງການບໍລິການທາງທະນາຄານແບບພື້ນຖານທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນໃຈກາງເມືອງ. ໃນນີ້ລວມມີທັງລະບົບທະນາຄານຂອງລັດ, ຄົງເງິນແຫ່ງຊາດຢູ່ກະຊວງ, ທີ່ມີບັນຊີຢູ່ສູນກາງ, ແຂວງ, ແລະ ເມືອງ ແລະ ລວມທັງບັນດາທະນາຄານພານິດຕ່າງໆທີ່ປະຈຳຢູ່ສູນກາງ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ ມັກຈະຊຳລະເງິນແບບເໝົາຈ່າຍໄປຍັງບັນຊີຢູ່ແຂວງ, ຫຼັງຈາກນັ້ນຈຶ່ງຖອນເອົາເງິນສົດ ແລ້ວນຳໄປເບີກຈ່າຍດ້ວຍຕົນເອງ.

“**ທະນາຄານບ້ານ**” ໝາຍເຖິງລະບົບຂອງທະນາຄານບ້ານ ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ. ແລະ ປະຈຸບັນມີທະນາຄານບ້ານປະມານ 840 ແຫ່ງ ແລະ/ຫຼືກອງທຶນບ້ານ ທີ່ນຳໃຊ້ຊອບແວບັນຊີທະນາຄານລ້ານຊ້າງ Lan Xang Banker ເພື່ອບັນທຶກທຸລະກຳຕ່າງໆເປັນດິຈິຕີ້. ລະບົບຊອບແວບັນຊີລ້ານຊ້າງ Lan Xang Banker, ໄດ້ນຳໃຊ້ບໍລິການຂອງໂຕແທນທີ່ເປັນຕາງໜ້າຢູ່ພາກສະໜາມ ສະໜອງການບໍລິການທາງທະນາຄານແບບທັງລະບົບບໍ່ມີສັນສັນຍານ offline ສະເພາະບ່ອນທີ່ອິນເຕີເນັດບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້. ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ຜູ້ຕາງໜ້າບໍລິການພາກສະໜາມຂອງບໍລິສັດຈະລົງໄປຢ້ຽມຢາມບ້ານ, ໂດຍສະເພາະບ້ານທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກສອກຫລີກ ລົງຕິດຕາມຢ່າງໜ້ອຍເດືອນລະຄັ້ງ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມການບໍລິຫານຈັດກໍສາມາດລົງຢ້ຽມຢາມໄດ້ຕະຫລອດເວລາຕາມຄວາມຈຳເປັນ ຫຼື ຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ໃຊ້ບໍລິການ - ການບໍລິຫານທະນາຄານບ້ານປະຊາຊົນຈະມີບັນຊີທະນາຄານບ້ານເປັນຂອງຕົນເອງ ທີ່ນຳໃຊ້ບັດປະຈຳຕົວຂອງເຂົາເຈົ້າເປັນຂໍ້ຜູກມັດ ຫຼື ລົງທະບຽນເອົາບັນຊີທະນາຄານ.

“**ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື**” ຫມາຍເຖິງຮູບແບບການຈັດການ (platform) ດິຈິຕີ້ ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວຈະດຳເນີນການໂດຍບໍລິສັດໂທລະຄົມ, ບ່ອນທີ່ເງິນດິຈິຕອນຖືກບັນຈຸເຂົ້າໃນໂທລະສັບມືຖື ແລະ ມັນສາມາດແລກຊື້ສິນຄ້າທີ່ຮ້ານຄ້າ, ໃຊ້ບໍລິການທີ່ຫ້າງຮ້ານຕ່າງໆ ຫຼື ສາມາດຖອນເອົາເງິນສົດຈາກໂຕແທນຂອງບໍລິສັດໂທລະຄົມ/ໂທລະສັບເງິນມືຖື.

“**Blockchain**” ຫມາຍເຖິງການເຮັດທຸລະກຳການເງິນທາງດິຈິຕີ້ຜ່ານເຄືອຂ່າຍ blockchain, ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໂທລະສັບມືຖືລຸ້ນໃໝ່ ຫຼື ກັບຄອມພິວເຕີທຸກລຸ້ນ. ລະບົບຈະບັນທຶກທຸກທຸລະກຳທີ່ມີການເຄື່ອນໄຫວ ດ້ວຍການບັນທຶກໄວ້ໃນບັນຊີລາຍການເບີກຈ່າຍທີ່ບໍ່ສາມາດປ່ຽນແປງຂໍ້ມູນໄດ້, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນໄດ້ຖ້າຫາກໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກຜູ້ໃຊ້.

“**ເງິນສົດ**” ຫມາຍເຖິງການເບີກຈ່າຍເງິນດ້ວຍບຸກຄົນຕາມສະກຸນເງິນສົດນັ້ນໆ ແລະ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງເງິນ ເກັບເງິນສົດຈາກແຫຼ່ງທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ນຳເອົາໄປໃຫ້ຜູ້ຮັບໂດຍກົງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ເງິນສົດແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຕິດຕາມ, ຕ້ອງໃຊ້ງົບປະມານ ຫຼື ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງໃນການເບີກຈ່າຍທຸກຄັ້ງ ແລະ ສາມາດນຳໄປໃຊ້ກັບວັດຖຸປະສົງອື່ນໄດ້ສະດວກສະບາຍ.

2.2. ນິຍາມບັນດາປະເພດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບຄວາມເພິ່ງພໍໃຈ

ພື້ນຖານສ່ຽງແປດປະການນີ້ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກມາເພື່ອນຳໃຊ້ ແລະ ໃຫ້ມີຄຳອະທິບາຍແບບສະຫລຸບລວມຫຍໍ້ກັບຫົວຂໍ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ປັດໃຈຄວາມສ່ຽງເຫຼົ່ານີ້ສາມາດທັບຊ້ອນກັນ ແລະ ເກີດຂຶ້ນພ້ອມໆກັນໄດ້. ເຊິ່ງບັນດາຫົວຂໍ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ລະບຸໄວ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້:

¹ສາມາດເຂົ້າໄປເບິ່ງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໂປຣແກມຊອບແວໄດ້ທີ່ www.LTSVentures.com, ເຊິ່ງເປັນເຈົ້າຂອງຮ່ວມກັນໂດຍທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ບໍລິສັດ LTS.

ຮູບ 1. ແປດຄວາມສ່ຽງທີ່ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກມານຳໃຊ້ເປັນພື້ນຖານ

-
ເກີນເວລາ
 ການຈ່າຍເງິນຊື້ຊໍາເນື່ອງຈາກບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາມອາດສາມາດ, ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຫຼື ບັນຫາກ່ຽວກັບການບໍລິຫານ.
-
ການກຳນົດຕົວຕົນ
 ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສ່ຽງຕໍ່ການໂອນບໍ່ຖືກບຸກຄົນເນື່ອງຈາກບໍ່ມີລະບົບ ID ພຽງພໍ.
-
ຄວາມຜັນຜວນຂອງສະຖາບັນ
 ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສ່ຽງຕໍ່ການໂອນບໍ່ຖືກບຸກຄົນເນື່ອງຈາກມີການສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດລະຫວ່າງຄັງເງິນແຫ່ງຊາດແຂວງ, ເມືອງ, PSPs, ແລະ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ.
-
("ພາສີ") ຄ່າທຳນຽມເກີນຄວນ
 ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງຕາມສິດທິຜົນປະໂຫຍດຈະໄດ້ຮັບເທົ່ານັ້ນ ບໍ່ແມ່ນຈະມີຄ່າທຳນຽມເພີ່ມເຕີມທີ່ບໍ່ຖືກຕາມກົດໝາຍ.
-
ການບັນຊີ
 ການຈ່າຍເງິນ/ໂອນເງິນໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍບໍ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນ PSP ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍໃນການສະຫຼຸບການໃຊ້ຈ່າຍ.
-
ການກວດສອບ
 ການກວດສອບປະຈຳປີຈາກພາຍນອກ, ບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ ຫຼື ມີຄວາມທ້າທາຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.
-
ຜູ້ບໍລິການຄົນກາງ
 ບໍລິການການເບີກຈ່າຍໂດຍການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງຄົນກາງ ຫຼື ຜູ້ເກັບເງິນເຮັດໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຫຼຸດລົງ.
-
ການຈັດຊື້
 ຄວາມສ່ຽງທີ່ຕິດພັນກັບສັນຍາຂອງ PSP ຫຼື ສຳນັກງານອື່ນໆ ທີ່ຄິດໄລ່ຄ່າບໍລິການເພີ່ມທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ.

3. ສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ

ການເບີກຈ່າຍເງິນໃນ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເປັນສິ່ງທ້າທາຍໜຶ່ງ. ສປປ ລາວ ປະເຊີນ ຫ້າກັບພູມມິສາດທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະໂຕ ທີ່ບໍ່ຄືປະເທດໃດ, ປະຊາກອນລະດັບທ້ອງຖິ່ນຢູ່ແບບກະຈັກກະຈ່າຍຢ່າງກວ້າງຂວາງ ຍ້ອນເງື່ອນໄຂພື້ນຖານໂຄງລ່າງທາງພູມມິສາດຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ສຸດໃນການເຂົ້າເຖິງບ້ານເຂດຫ່າງໄກສອກຫລີກ. ສະພາບເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີກໍ່ບໍ່ອໍານວຍຄວາມສະດວກ ສະຖານະການທ້າທາຍເຫລົ່ານີ້ຈຶ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ພາກພື້ນຂາດງົບປະມານຈຳນວນຫລາຍ ພ້ອມທັງມີພາລະທາງການເງິນທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງ, ມີອຸປະສັກທາງພູມມິສາດ, ເສັ້ນທາງທີ່ຫ່າງໄກເພີ່ມຂຶ້ນ ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງປະຊາກອນ.

3.1. ສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ທົ່ວໄປ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ມີບັນຫາ ແລະ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍ ດ້ວຍຂໍ້ຈຳກັດທາງ ພູມມີສາດໂທດຮ້າຍ. ປະຊາກອນ ກໍ່ອາໄສຢູ່ແບບກະແຈກກະຈາຍຕາມຜູຜາ, ພູດອຍ ແລະ ພູມສັນຖານທີ່ເຂົ້າເຖິງຍາກ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງບໍ່ດີປານໃດ; ເງື່ອນໄຂສະພາບ ອາກາດທີ່ໂຫດຮ້າຍ ແລະ ຮຸນແຮງ, ເຊັ່ນນ້ຳຖ້ວມ ຫຼື ດິນເຈື່ອນໃນລະດູຝົນ ແລະ ພະຍາດລະບາດ COVID-19 ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບ ເຖິງຄວາມສາມາດໃນການເບີກຈ່າຍເງິນປົກປ້ອງສັງຄົມໃຫ້ທັນຕາມວັນເວລາທີ່ກຳນົດໄວ້. ບັດໃຈເຫຼົ່ານີ້ຍັງບັນທອນຄວາມສາມາດໃນ ການກວດສອບທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຖືກຕ້ອງ, ຮັບຟັງຄຳສະເໜີແນະນຳ ຫຼື ປະເມີນຜົນກະທົບກ່ຽວກັບການເບີກຈ່າຍເງິນຈາກໂຄງການ ຊ່ວຍເຫຼືອອີກດ້ວຍ.

ການສຶກສາ, ຄວາມຮູ້ທາງຄະນິດສາດພື້ນຖານ, ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານເທັກໂນໂລຊີ ແລະ ມີບັນຫາຄວາມຫຍຸ້ງຍາກກ່ຽວກັບພາສາ ເຮັດໃຫ້ ມີຄວາມສ່ຽງຊັບຊ້ອນຢູ່ທຸກລະດັບ. ຈາກຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈເຫດຜົນວ່າເປັນຫຍັງບັນດາໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ມີຢູ່ ຈຶ່ງເຮັດທຸລະ ກຳການຮັບຊຳລະເງິນໃນຮູບແບບເງິນສົດ, ເຮັດໃນຮູບແບບນີ້ກໍ່ຍ້ອນວ່າມັນສະດວກດີ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມສິ່ງທີ່ຫນ້າເປັນຫວງກໍ່ຄືຄວາມ ຮູ້ພື້ນຖານທາງຄະນິດສາດຂອງປະຊາຊົນ, ໂຕເລກ ຫຼື ຈຳນວນກໍ່ອາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການເບີກຈ່າຍເງິນໄດ້ ສະນັ້ນຈຶ່ງຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບຄວາມເພິ່ງພໍໃຈເກີດຂຶ້ນ. ດ້ວຍເຫດນີ້ການສຶກສາຄວາມສ່ຽງຈຶ່ງມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສຸດທ້າຍ ແລະ ຊຸມຊົນອ້ອມຂ້າງ ທີ່ໂຄງການພະຍາຍາມໃຫ້ຮັບປະກັນໄດ້ວ່າການຈັດສັນທຶນປົກປ້ອງສັງຄົມມັນສອດຄ່ອງກັບເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄວາມຄາດ ຫວັງທີ່ຄາດໄວ້ ຫຼື ບໍ່.

ຄວາມສ່ຽງໃນການເບີກຈ່າຍເງິນດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ **ອຸບັດຕິເຫດ** ອຸບັດຕິເຫດໃນການເດີນທາງ ຫຼາຍພາກສ່ວນກໍ່ຮັບຮູ້ ແລະ ຖືເປັນສິ່ງ ສຳຄັນ ແລະ ເປັນຫວງເປັນໃຍ. ເຊິ່ງໃນເບື້ອງຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເອງກໍ່ຕ້ອງຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບໂອກາດທີ່ຈະໄດ້ຮັບເງິນຊ່ວຍເຫຼືອ ເຊັ່ນກັນ. ການຕັດສິນໃຈໄປຮັບເງິນກໍ່ຂຶ້ນຢູ່ກັບມູນຄ່າເງິນທີ່ຈະມອບ-ຮັບ ສົມທຽບກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຊື້ນຳມັນ, ຄ່າບໍລິການຂອງຄົນ ກາງ, ການເສຍເວລາກັບຂາດເຮັດວຽກໄຮ່ ວຽກງານ ແລະ ອາດເປັນອັນຕະລາຍໃນການເດີນທາງຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ບາງໂຄງການກໍ່ໃຫ້ **ເງິນໜ້ອຍ** ກວ່າວຽກເວລາປົກປ້ອງເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າເງິນດັ່ງກ່າວໄປໃຊ້ຈ່າຍຕາມຈຸດປະສົງແທ້ຈິງ. ແນວ ໃດກໍ່ດີ, ບັນຫານີ້ແມ່ນທ້າທາຍທັງສອງຝ່າຍບໍ່ວ່າຈະເປັນຜູ້ຮັບ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການ ເຊິ່ງຜູ້ຮັບຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການ ເດີນທາງທີ່ຈະໄປຮັບເອົາເງິນຈຳນວນໜ້ອຍກວ່າຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກການເດີນທາງ ແລະ ເສຍເວລາກັບການຜະລິດ ປູກຝັງຂອງເຂົາເຈົ້າ, ສ່ວນຝ່າຍຜູ້ໃຫ້ບໍລິການກໍ່ປະເຊີນກັບວິທີການຊອກຫາທຶນທາງເບີກຈ່າຍເງິນໃຫ້ມັນຄຸ້ມຄ່າກັບຈຳນວນເງິນທີ່ມີບໍ່ ຫຼາຍທີ່ຈະນຳໄປມອບໃຫ້ແກ່ຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ອາໄສຢູ່ກະແຈກກະຈາຍຕາມພູມສັນຖານທີ່ຮ່າງໄກ ແລະ ເຂົ້າເຖິງຍາກ. ທັງບໍລິເວນ ທີ່ມີ ຫຼື ບໍ່ມີພື້ນຖານໂຄງລ່າງທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ.

ສະພາບຄ່ອງ ແມ່ນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ຫຼາຍພາກສ່ວນຍັງເປັນຫວງເປັນໃຍ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ຫ່າງ ໄກຈາກເຂດເທດສະບານເມືອງ ກໍ່ອາດພົບບັນຫາກ່ຽວກັບສະພາບຄ່ອງໜ້ອຍທີ່ສຸດກວ່າປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນເຂດຕົວເມືອງ. ບັນດາ PSP ຕ້ອງແຂ່ງຂັນກັນເພື່ອໃຫ້ເກີດມີສະພາບຄ່ອງ ເຖິງວ່າຈະມີນະໂຍບາຍ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆກໍ່ຕາມແຕ່ພະນັກງານ PSP ກໍ່ຍັງບໍ່ ແຂງແຮງໃນການປະຕິບັດວຽກງານດ້ານການບັນຊີຢູ່.

ໃນ **ສະຖານະການສຸກເສີນ**, ເບີກຈ່າຍເງິນສົດເປັນຄັ້ງດຽວໄປເລີຍແມ່ນມີຄວາມເໝາະສົມກວ່າ ແຕ່ອາດຈະມີສິ່ງທ້າທາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕາມ ມາ ບໍ່ວ່າຈະເປັນກັບການລະບຸໂຕຕົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທັນເວລາ, ກຳນົດຈຳນວນເງິນທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ການເຈລະຈາສັນຍາການເບີກ ຈ່າຍນຳຜູ້ໃຫ້ບໍລິການ.

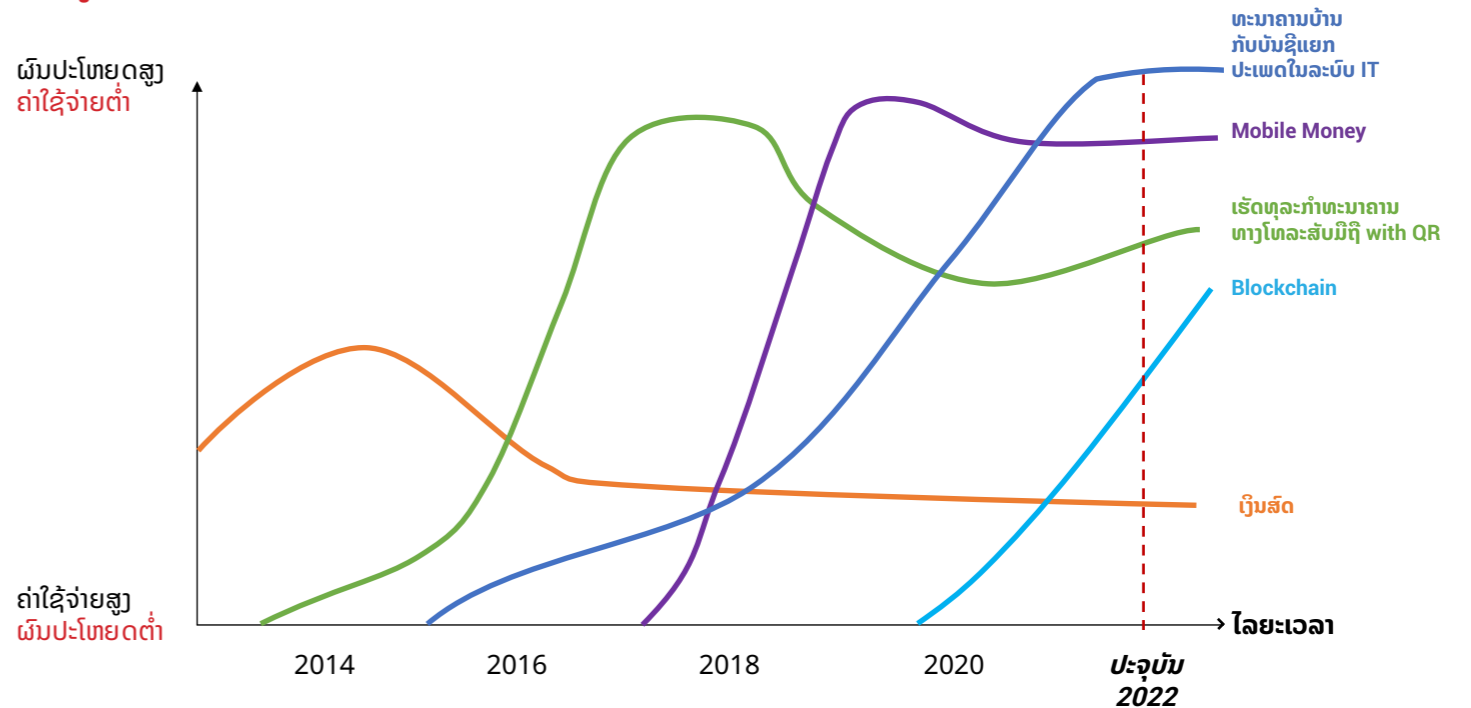
3.2. ສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ/ວິທີການ ເບີກຈ່າຍ

ປະເດັນທີ່ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ກ່ອນຈະເຂົ້າໄປລາຍລະອຽດ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງຂອງການໂອນເງິນຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ:

1. ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດອາດຕ້ອງການເບີກຈ່າຍແບບປະສົມປະສານຫຼາຍຊ່ອງທາງ.
2. ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຕິດພັນກັບການພັດທະນາ ແລະ ການປ່ຽນແປງຕະຫລອດເວລາ.
3. ສັງເກດກ່ຽວກັບການໂອນເງິນແບບປະສົມປະສານຫຼາຍຊ່ອງທາງ (ຕົວຢ່າງ, ການໂອນຜ່ານທະນາຄານ + ການຖືເງິນສົດໄປມອບ ໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບສຸດທ້າຍ). ການຖອນເງິນສົດອອກຈາກໂທລະສັບມືຖືຢູ່ຂັ້ນບ້ານແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີໂຕແທນປະຈຳຢູ່ບ້ານເລີຍ ຫຼື ສ້າງຕັ້ງທະນາຄານບ້ານຂຶ້ນ ເພື່ອໃຫ້ພະນັກງານພາກສະໜາມຖືເງິນສົດຝາກໄວ້ນຳທະນາຄານບ້ານວັດອອຍບໍລິການຊາວບ້ານ.
4. ເຫັນຊັດເຈນແລ້ວວ່າ “ ການກວດສອບ ” ແລະ “ ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື ” ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍສຳລັບອົງການຈັດຕັ້ງຜູ້ໃຫ້ທຶນ. ກອງທຶນບ້ານບາງແຫ່ງຍັງບໍ່ທັນມີລະບົບທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ບໍ່ທັນມີລະບົບກວດສອບຍ້ອນຫຼັງເທື່ອ.
5. ຄວາມສາມາດໃນການປັບໂຕ ໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ນັ້ນມີແນວໂນ້ມ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສະໜັບສະໜູນຫຼາຍຂຶ້ນ ແຕ່ໃນການເຮັດສັນຍາຮ່ວມກັບບໍລິສັດ PSP ໃດໜຶ່ງຕ້ອງຮັບປະກັນໄດ້ (ຕົວຢ່າງ, ບໍ່ໃຫ້ຜູກຂາດຮັບເອົາແຕ່ລູກຄ້າທີ່ໃຊ້ ບໍລິການຈາກບໍລິສັດໂທລະຄົມດຽວເທົ່ານັ້ນ).

ຮູບພາບຢູ່ລຸ່ມນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ/ຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ວິທີການເບີກຈ່າຍ ແລະ dynamic ກ່ຽວກັບວິທີການເບີກໃນປີຜ່ານມາ ແລະ ອະນາຄົດ.

ຮູບ 2. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ/ຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ວິທີການເບີກຈ່າຍ ແລະ ໄລຍະເວລາຂອງເຕັກໂນໂລຊີ

3.2.1. ທະນາຄານ

ບັນດາທະນາຄານທີ່ໃຫ້ບໍລິການຢູ່ພາກພື້ນປະກອບມີ: BCEL, LDB, ທະນາຄານສົ່ງເສີມກະສິກໍາ, ທະນາຄານນະໂຍບາຍ ແລະ ທະນາຄານເອຊີລີດາ. ທະນາຄານທັງໝົດໃຫ້ບໍລິການພາຍໃນເຂດເທດສະບານເທົ່ານັ້ນ.

- ທະນາຄານມີໃຫ້ບໍລິການພາຍໃນ 18 ແຂວງ ແລະ 148 ເມືອງ.
- ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ NGO ສັນຍາເປັນຄູ່ຮ່ວມງານກັບກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ກະຊວງການເງິນຄຸ້ມຄອງ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ຄົງເງິນແຫ່ງຊາດ. ອົງການຈັດຕັ້ງ NGO ສະເໜີໄປຫາຄົງເງິນແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງການເງິນເພື່ອຂໍອະນຸມັດໂອນຈໍານວນເງິນໄປຍັງທະນາຄານພານິດ (ໄລຍະເວລາ <1 ອາທິດ).
- ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເປັນທຶມ ຫຼື ໝູ່ຄະນະເດີນທາງໄປຮັບເອົາເງິນດ້ວຍຕົນເອງ.

ຮູບ 3. ພາບລວມຊ່ອງທາງການເບີກຈ່າຍຜ່ານທາງທະນາຄານ

ຜ່ານຊ່ອງທາງທະນາຄານ	
ຜົນປະໂຫຍດ	ຄວາມສ່ຽງ
<ul style="list-style-type: none"> • ຕິດຕັ້ງ, ເຊື່ອໝັ້ນລະບົບຄອມພິວເຕີໃນທະນາຄານ ທີ່ດໍາເນີນຂະບວນການກວດສອບດ້ວຍໂຕຂອງມັນເອງຫລາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ • ຖ້ານໍາໃຊ້ງົບປະມານລັດ, ມັນສາມາດຊ່ວຍລັດຖະບານເພື່ອສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ພະນັກງານໄດ້ ແລະ ມີປະລິມານບັນຊີທະນາຄານທີ່ເປັນທາງການເພີ່ມຂຶ້ນ 	<ul style="list-style-type: none"> • ໃຫ້ບໍລິການສູງສຸດຮອດແຕ່ຂັ້ນເມືອງເທົ່ານັ້ນ • ຂັ້ນຕອນແລ່ນເອກະສານບໍລິຫານຊັກຊ້າ; ບາງຄັ້ງທະນາຄານບໍ່ມີນະໂຍບາຍທີ່ຈະສະໜັບສະໜູນອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ NGO • ຍັງອີງໃສ່ການເບີກຈ່າຍເງິນສົດ • ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດມີໂອກາດພົບພໍ້ຄວາມສ່ຽງຊ່ວງໄປຮັບເອົາເງິນເຊັ່ນອາດເກີດອຸບັດເຫດທາງທ້ອງຖະໜົນທົນທາງ. • ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເສຍເວລາ

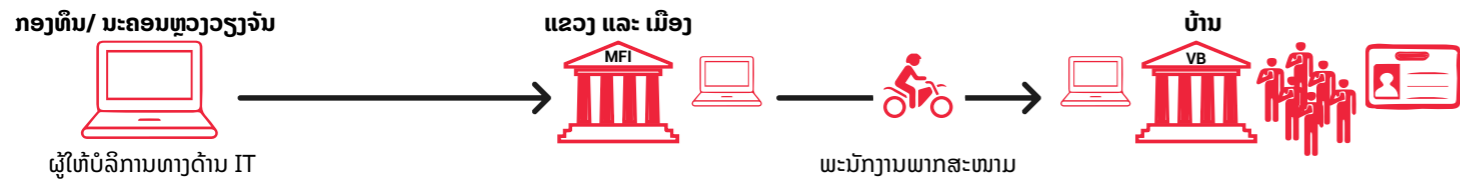
3.2.2. ທະນາຄານບ້ານ

ສະຖານບັນການເງິນຈຸລະພາກ 7 ແຫ່ງ ຢູ່ 6 ແຂວງທີ່ໃຊ້ຊອບແວກວອດສອບບັນຊີລ້ານຊ້າງ Lan Xang Banker ແລະ ໄດ້ນໍາໃຊ້ຢູ່ໃນ 842 ບ້ານ ເພື່ອບັນທຶກທຸລະກໍາ, ບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງເງິນຝາກ ແລະ ທຸລະກໍາການກູ້ຢືມເງິນ, ເຊິ່ງພະນັກງານພາກສະໜາມຈະເດີນທາງລົງບ້ານຢ່າງໜ້ອຍເດືອນລະຄັ້ງເພື່ອຕິດຕາມ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການໃຊ້ຊອບແວ. ພະນັກງານພາກສະໜາມສາມາດລົງຕິດຕາມບ້ານໄດ້ຕະຫລອດເວລາຕາມຄວາມຮ້ອງຮ້ອງຕ້ອງການ ແລະ ສາມາດລົງບ້ານສູງສຸດເຖິງ 3-5 ມື້ຕໍ່ຄັ້ງ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາລະບົບ, ບັນທຶກ ແລະ ສໍາຮອງຖານຂໍ້ມູນຝາກເງິນ, ການຖອນເງິນ ແລະ ທຸລະກໍາການກູ້ຢືມເງິນຕ່າງໆ.

ທະນາຄານບ້ານທີ່ມີລະບົບ IT ການກວດສອບບັນຊີ (Lan Xang Banker) ປະຈຸບັນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ຈໍາປາສັກ, ສາລະວັນ, ອັດຕາປີ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ (ເມືອງຫົງສາ ແລະ ເມືອງຂອບ) ແລະ ແຂວງຫລວງນໍ້າທາ. ລະບົບກວດສອບບັນຊີລ້ານຊ້າງສາມາດເພີ່ມແຂວງ, ເມືອງບ້ານໄດ້ເທົ່າທີ່ຕ້ອງການ. ເຈົ້າຂອງຮ່ວມຊອບແວບັນຊີລ້ານຊ້າງ ແມ່ນ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ບໍລິສັດ LTS. ຊອບແວກວດສອບບັນຊີສະບັບພື້ນຖານທຸກພາກສ່ວນສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ ໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດໆ ເນື່ອງຈາກສະບັບພື້ນຖານໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນຈາກ ອົງການ GIZ.

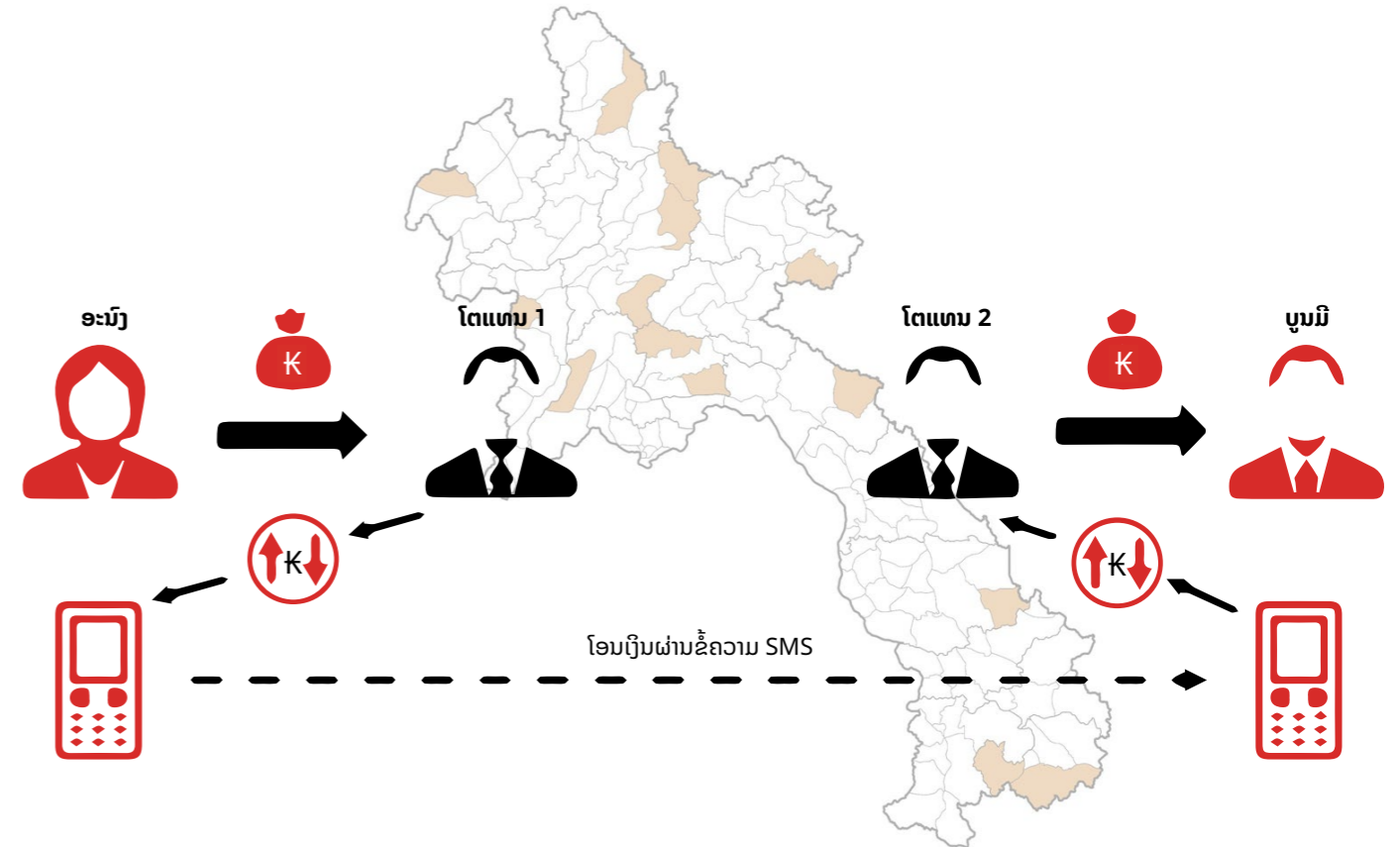
ຮູບ 4. ພາບລວມຊ່ອງທາງການເບີກຈ່າຍຜ່ານທະນາຄານບ້ານ

ຊ່ອງທາງທະນາຄານບ້ານ	
ຜົນປະໂຫຍດ	ຄວາມສ່ຽງ
<ul style="list-style-type: none"> ຕົວບຸກຄົນຖືກກຳນົດໄວ້ໃນລະບົບ ແລະ ມີບັນຊີທະນາຄານ/ການເງິນຈຸລະພາກທີ່ຈຳກັດຄວາມສ່ຽງຈາກຜູ້ໃຫ້ບໍລິການຄົນກາງ ຫຼືສ່ຽງຕໍ່ກັບຄວາມຜັນຜວນຕ່າງໆ. ທຸລະກຳຕ່າງໆຖືກບັນທຶກໄວ້ ແລະ ສາມາດກວດສອບໄດ້ຢ່າງເອກະລາດ ມີຖານຂໍ້ມູນໃນຊຸມຊົນເພື່ອຫລີກລ້ຽງການສໍ້ໂກງ ແລະ ສາມາດສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ປະຊາຊົນຢູ່ຂັ້ນບ້ານ 	<ul style="list-style-type: none"> ປະຈຸບັນເປີດໃຫ້ບໍລິການພຽງແຕ່ 6 ແຂວງ ແລະ ມີ 842 ບ້ານເທົ່ານັ້ນ (ໃນອະນາຄົດມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຂະຫຍາຍອອກຕື່ມ)

3.2.3. ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື

ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື ແມ່ນ ການໂອນເງິນຈາກໂທລະສັບເຄື່ອງໜຶ່ງໄປຫາໂທລະສັບອີກເຄື່ອງໜຶ່ງດ້ວຍບັນຊີ ບັດ SIM, ເຊິ່ງສາມາດຕິດຕາມຜ່ານລະບົບດິຈິຕໍ້. ປະຈຸບັນຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື ແມ່ນກຳລັງພັດທະນາເຄືອຄ່າຍເພີ່ມເຂົ້າໄປຮອດໃນເຂດຊົນນະບົດບາງບ່ອນ ແລະ ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວເຄືອຄ່າຍໂທລະສັບກໍຍັງສືບຕໍ່ພັດທະນາເຄືອຄ່າຍຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

- ລະບົບເງິນໃນໂທລະສັບຕ້ອງການສັນຍາກັບພາກສ່ວນທີ່ສາມທີ່ສົນໃຈເຮັດທຸລະກິດ ຫຼື ປະກອບການກຽວກັບການເງິນທາງໂທລະສັບມືຖື.
- ໂອນ ຫຼື ສົ່ງເງິນເຂົ້າບັນຊີຜູ້ປະກອບການເງິນໂທລະສັບມືຖື, ຫຼັງຈາກນັ້ນເງິນກໍຈະຖືກສົ່ງໄປຫາໂທລະສັບຜູ້ຮັບໂດຍກົງ. ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສາມາດໃຊ້ຈ່າຍ “ເງິນດິຈິຕໍ້” ໃນຮ້ານຄ້າທີ່ໃຫ້ບໍລິການ ຫຼື ຍອມຮັບ “ເງິນດິຈິຕໍ້” ຫຼື ຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຊອກຫາໂຕແທນເພື່ອເງິນສົດອອກ (ແລກປ່ຽນເງິນດິຈິຕໍ້ເປັນເງິນສົດ). ປະຈຸບັນການໂອນເງິນຜ່ານມືຖືໄດ້ເຮັດຮ່ວມກັນຢ່າງກວ້າງ.

ຖ້າເຮືອນໃດໜຶ່ງມີໂທລະສັບມືຖືເຂົ້າເຈົ້າກໍມັກໃຊ້ຮ່ວມກັນ. ໃນບ້ານກໍມີຫຼາຍຄົວເຮືອນທີ່ຍັງບໍ່ທັນໂທລະສັບ ມືຖື, ປະມານ 15-20 ສ່ວນຮ້ອຍຢູ່ລະດັບບ້ານທີ່ບໍ່ມີໂທລະສັບມືຖື ແຕ່ເຂົາກໍອາໄສໃຊ້ເບີໂທລະສັບມືຖືຂອງນາຍບ້ານ ເພື່ອເປັນເບີຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບເຂົາເຈົ້າ. ປະຈຸບັນອິນເຕີເນັດທີ່ເຂົາເຖິງບ້ານປະຊາຊົນເຂດຊົນນະບົດກໍຍັງມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ.

ຮູບ 4. ພາບລວມການເບີກຈ່າຍຜ່ານຊ່ອງທາງໂທລະສັບມືຖື

ຊ່ອງທາງເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື	
ຜົນປະໂຫຍດ	ຄວາມສ່ຽງ
<ul style="list-style-type: none"> ປະຈຸບັນຜູ້ປະກອບການສົ່ງເສີມເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື ແລະ ຄິດໃນລາຄາຍ່ອຍພິເສດນໍາລູກຄ້າ ປະຈຸບັນລັດໃຊ້ບໍລິການນໍາ ບໍລິສັດໂທລະຄົມະນາຄົມເພື່ອເບີກຈ່າຍເງິນເດືອນໃຫ້ພະນັກງານລັດຢູ່ 11 ເມືອງ ທີ່ບໍ່ມີທະນາຄານ ຜູ້ປະກອບການເງິນໃນໂທລະສັບມືຖືສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມຕັ້ງໃຈໃນການຊ່ວຍເຫລືອ 	<ul style="list-style-type: none"> NGO ຕ້ອງສະເໜີຂໍຂໍ້ມູນນໍາຜູ້ປະກອບການໂທລະສັບມືຖືເພື່ອກວດສອບ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດມີຄວາມສ່ຽງໃນການເດີນທາງ ຜູ້ປະກອບການເງິນໃນໂທລະສັບມືຖືອາດມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບຄູ່ສັນຍາ ສ່ຽງຕໍ່ກັບການສື່ໂກງຂອງໂຕແທນ ສ່ຽງຕໍ່ກັບສະພາບຄ່ອງຂອງໂຕແທນ ສ່ຽງຕໍ່ກັບຄ່າອິນເຕີເນັດແພງ

3.2.4. Blockchain

Blockchain ກໍ່ເໝືອນກັນກັບ ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື ຫຼື ການທະນາຄານທາງໂທລະສັບມືຖື (ຕົວຢ່າງ, ແອບ ວັນເພ One-pay ຂອງທະນາຄານກາຄໍາ):

- ສາມາດເຮັດທຸລະກໍາຜ່ານເຄືອຂ່າຍຄອມພິວເຕີທີ່ມີຄວາມປອດໄພສູງ “ແຜນການເງິນໃນລະບົບ”. Blockchain ບໍ່ແມ່ນ ບິດຄອຍ Bitcoin (Bitcoin ແມ່ນປະເພດ/ ໜວດໜຶ່ງຂອງ blockchain).
- ລັດຖະບານລາວສາມາດໃຊ້ໄດ້.
- ເງິນດິຈິຕໍ່ສົ່ງຫາຜູ້ຮັບໂດຍກົງ/ເຂົ້າໂທລະສັບມືຖືຜູ້ຮັບໂດຍກົງ. ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສາມາດໃຊ້ຈ່າຍ “ເງິນດິຈິຕໍ່” ທີ່ຮ້ານຄ້າບ່ອນທີ່ຍອມຮັບ ຫຼື ຊອກຫາໂຕແທນເພື່ອຖອນເງິນສົດ.
- ຜູ້ຮັບສາມາດຈ່າຍເງິນດ້ວຍການໃຊ້ລະຫັດ QR ໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ.

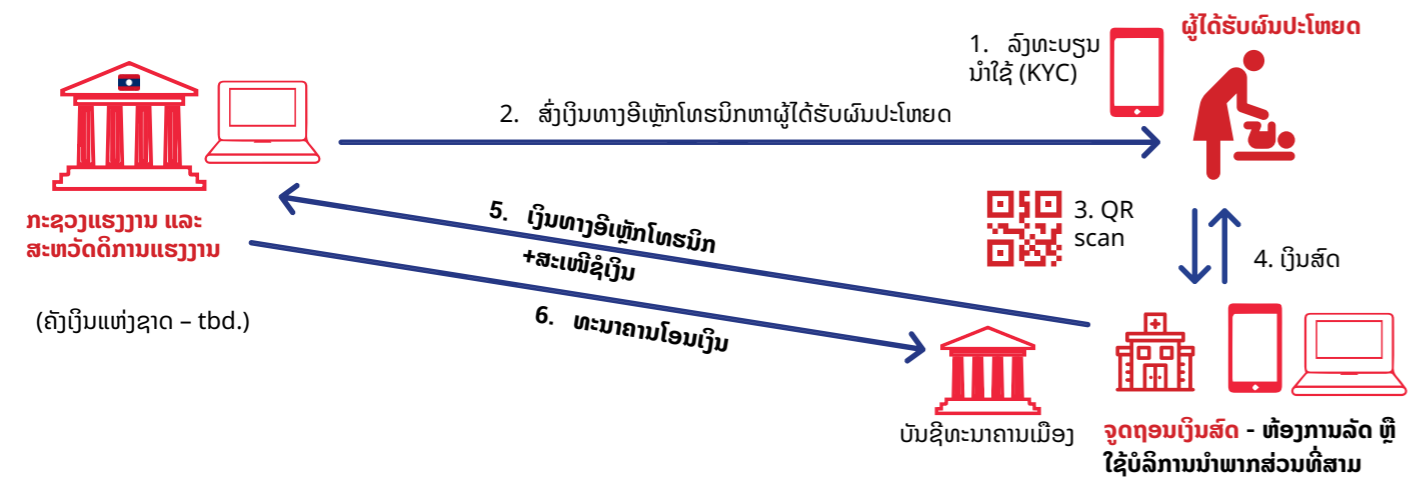
ຮູບ 5. ພາບລວມການເບີກຈ່າຍຜ່ານຊ່ອງທາງ blockchain

ຜ່ານຊ່ອງທາງ Blockchain	
ຜົນປະໂຫຍດ	ຄວາມສ່ຽງ
<ul style="list-style-type: none"> ຍຸດທະສາດຂອງລັດຄວນສົ່ງເສີມການໂອນເງິນຜ່ານ blockchain ເພື່ອໃຫ້ເສດຖະກິດລາວມີຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດິຈິຕໍ່ ລັດສາມາດນໍາໃຊ້, ກວດສອບ ແລະ ຄວບຄຸມທຸກທຸລະກໍາ ແລະ ກະເປົາເງິນດິຈິຕໍ່ໄດ້ ການຍອມຮັບຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈະສູງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ເຮັດສັນຍາທີ່ເໝາະສົມສາມາດນໍາໃຊ້ທຸລະກໍາແບບອັດຕະໂນມັດ ແລະ ເສຍພາສີໄດ້ດ້ວຍ 	<ul style="list-style-type: none"> ຕ້ອງໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ແລະ ໂທລະສັບມືຖືລຸ້ນໃໝ່ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສ່ຽງໃນການເດີນທາງ ສ່ຽງຕໍ່ກັບການສື່ໂກງຂອງໂຕແທນ ສ່ຽງຕໍ່ກັບສະພາບຄ່ອງຂອງໂຕແທນ ສ່ຽງກັບຄ່າອິນເຕີເນັດສູງ ຕິດຕັ້ງ ຫລື ພັດທະນາ Blockchain (ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ)

ຮູບ 6. ໂຄງການ MECCG: ຕົວຢ່າງວິທີການເຮັດວຽກຂອງ blockchain

3.2.5. ເງິນສົດ

- ເງິນສົດຖືກໂອນຜ່ານລະບົບທະນາຄານໄປຫາສາຂາທະນາຄານທີ່ມີຢູ່ໃກ້ສຸດ.
- ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ NGO, ທີມງານລັດ ຫຼື ພາກສ່ວນທີ່ສາມນໍາເອົາເງິນໄປສົ່ງຮອດບ້ານປະຊາຊົນ (ເຊິ່ງຕ້ອງໄດ້ກວດກາເບິ່ງບັດປະຈໍາໂຕ ID ຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ)

ຮູບ 7. ພາບລວມການເບີກຈ່າຍເງິນສົດ

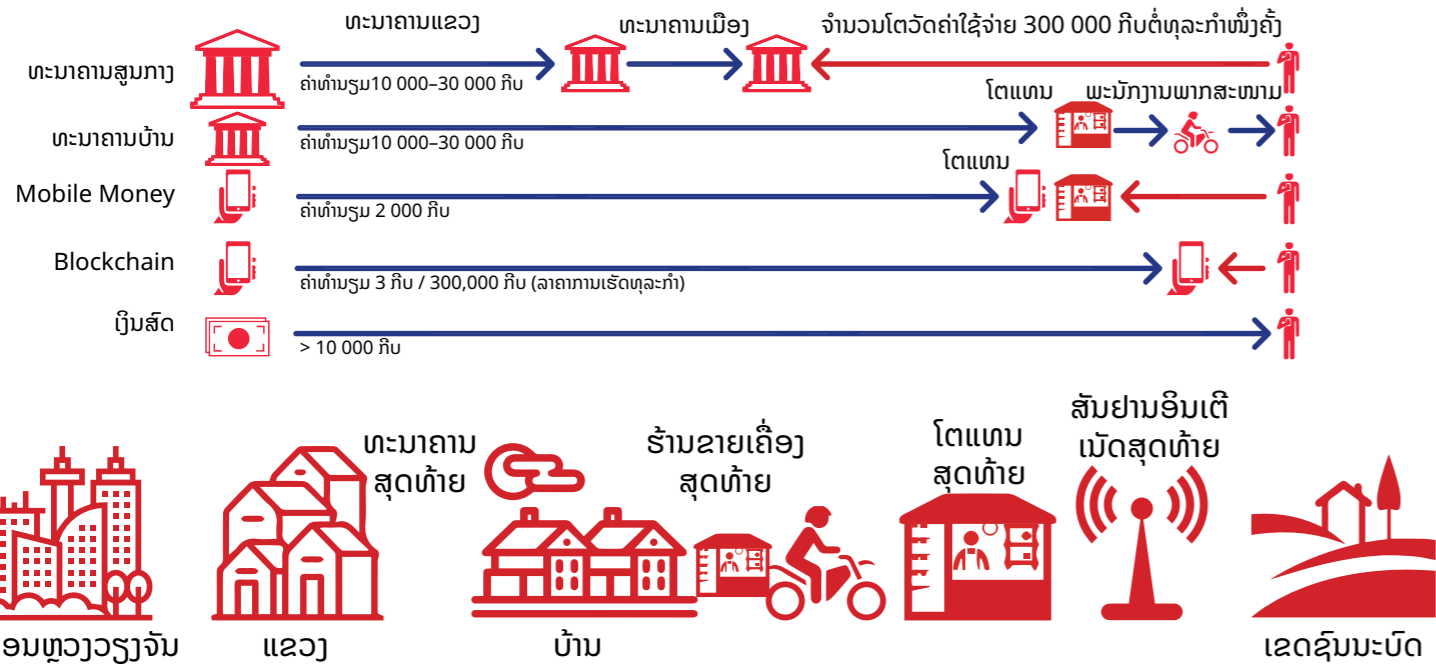
ຊ່ອງທາງເງິນສົດ	
ຜົນປະໂຫຍດ	ຄວາມສ່ຽງ
<ul style="list-style-type: none"> • ສາມາດໃຊ້ເງິນສົດໄດ້ທັນທີໂດຍບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ 3 • ບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໃຊ້ເທັກໂນໂລຊີ • ດີສໍາລັບໃຊ້ຈ່າຍສຸກເສີນ 	<ul style="list-style-type: none"> • ສ່ຽງຕໍ່ກັບການສີ່ໂກງບັນຊີທະນາຄານ/ເງິນອອກ ຫລື ຕົກເຫຍ ເສຍຫາຍ ຊ່ວງເບີກຈ່າຍເງິນສົດໃນໝູ່ບ້ານ • ສ່ຽງຕໍ່ກັບການສີ່ໂກງດ້ວຍການເຮັດບັນຊີປອມ • ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ ແລະ ເສຍເວລາຈັດສັນການເບີກຈ່າຍເງິນສົດ • ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຕິດຕາມ ແລະ ກວດສອບທຸລະກໍາ. • ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດບໍ່ມີບັດປະຈໍາຕົວ • ບໍ່ມີການຄວບຄຸມໃນການໃຊ້ເງິນສົດ

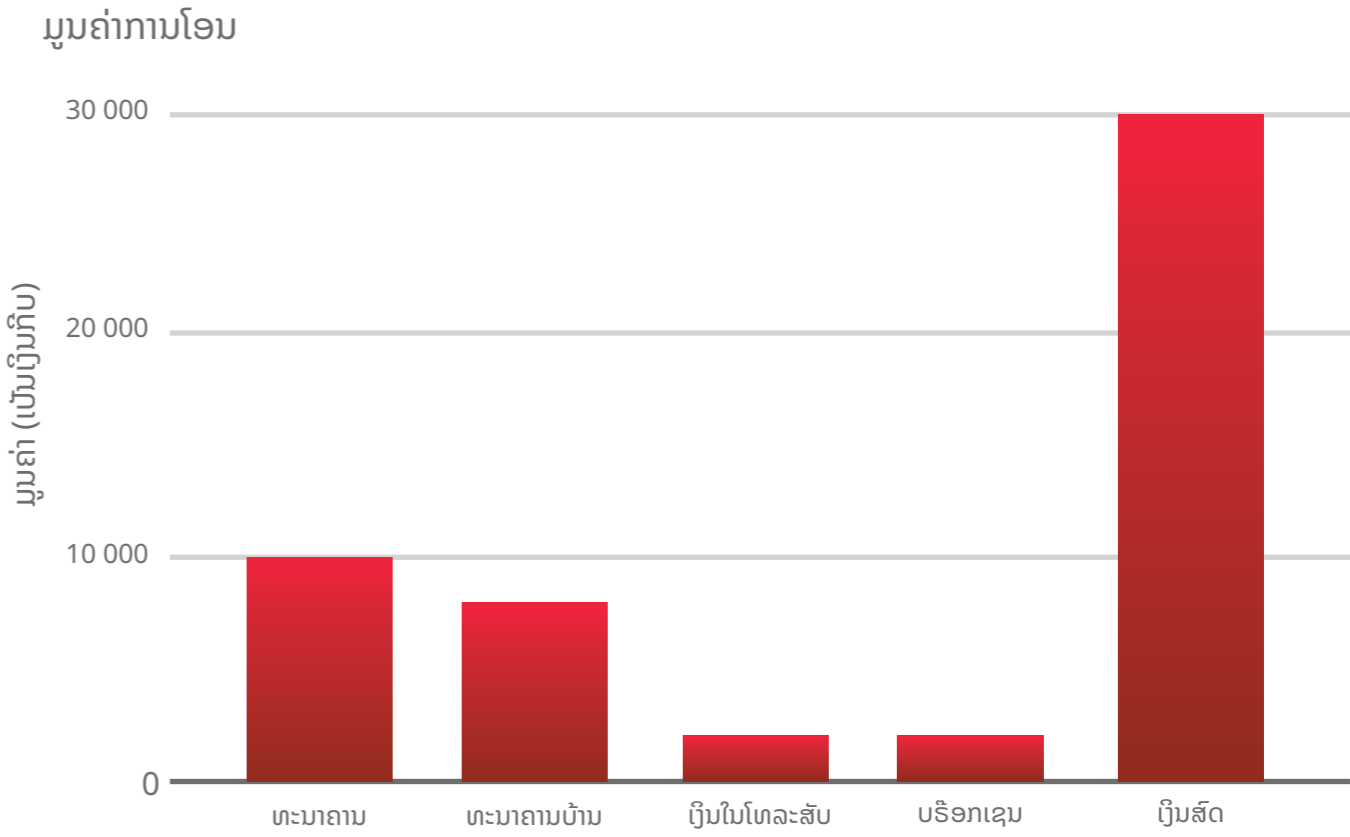
3.3. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການໂອນເງິນເບີກຈ່າຍ

ການເບີກຈ່າຍເງິນມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ, ຂະບວນການເບີກຈ່າຍແບບອັດຕະໂນມັດລະດັບສູງຄ່າ ຕົ້ນທຶນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍກໍ່ຈະຕໍ່າລົງ ແລະ ສາມາດປັບການເບີກຈ່າຍໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ ແມ່ນເປັນທາງເລືອກ ໜຶ່ງທີ່ຄວນພິຈາລະນາ; ແຕ່ຢ່າງໃດກໍດີ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທາງອ້ອມກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາເຊັ່ນດຽວກັນ, ເຊັ່ນ: ການຝຶກອົບຮົມເປັນຕົ້ນ. ບັນດາທະນາຄານພານິດ ແລະ ທະນາຄານບ້ານ ແມ່ນຍັງເກັບຄ່າທຳນຽມສຳລັບການໂອນເງິນພາຍໃນປະເທດ. ປະຈຸບັນນີ້ຜູ້ປະກອບການເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື ກໍ່ກຳລັງສົ່ງເສີມ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍການໂອນເງິນຜ່ານໂທລະສັບມືຖືຂອງເຂົາເຈົ້າຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໂດຍຫວັງວ່າຮູບແບບການເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື ຈະສາມາດເຈາະຕະຫລາດ ແລະ ມີລູກຄ້າໃໝ່ ຊົມໃຊ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫລາຍໃນອະນາຄົດ. ສ່ວນການໂອນເງິນໃນຮູບຜ່ານລະບົບ Blockchain ເຖິງວ່າຄ່າທຳນຽມເຮັດທຸລະກຳຕໍ່າ ແລະ ປະຫຍັດ ແຕ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທາງອ້ອມກໍ່ຍັງມີຢູ່ ເຊັ່ນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການອອກແບບ ແລະ ຄ່າບຳລຸງຮັກສາເຄືອຂ່າຍກໍ່ຕ້ອງພິຈາລະນາເພີ່ມເຕີມ.

ຮູບ 8. ການສົມທຽບລາຄາການໂອນເງິນຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ

ຮູບ 9. ມູນຄ່າຕົ້ນທຶນການໂອນແບບແຈກຢາຍຜ່ານຊ່ອງທາງ, ປະມານ 300,000 ຕໍ່ຄັ້ງ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການເບີກຈ່າຍເງິນສົດປະມານ 10 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈຳນວນເງິນທີ່ຖືກໂອນ / ເບີກຈ່າຍ, ນອກນັ້ນກໍ່ຍັງມີຄວາມຕ້ອງໃຫ້ການພະນັກງານພາກສະໜາມລົງຕິດຕາມກິດຈະກຳການເບີກຈ່າຍຢູ່ຂັ້ນບ້ານອີກດ້ວຍ. ຈຳນວນເງິນທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບ 9 ເທິງນີ້ແມ່ນມູນຄ່າການເຮັດທຸລະກຳໂດຍແທ້ຈິງ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ລວມກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນການສ້າງ/ອອກແບບ ແລະ ບຳລຸງຮັກສາ/ຝຶກອົບຮົມໃດໆ. ເພື່ອຄວາມສະດວກໃນການປຽບທຽບແຕ່ລະອັນ (ແລະ ເພື່ອໃຫ້ມັນສອດຂ່ອງກັບຈຳນວນເບີກຈ່າຍຂອງໂຄງການ MECG) ກັບມູນຄ່າການໃຊ້ຈ່າຍ 300,000 ກີບທີ່ໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່ທຸລະກຳໃດໜຶ່ງ. ໃນນັ້ນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍການເບີກຈ່າຍໃນການເອົາເງິນສົດໄປສົ່ງຮອດຜູ້ຮັບສຸດທ້າຍຜ່ານທະນາຄານ, ຜ່ານເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື, ແລະ blockchain ແມ່ນບໍ່ລວມຢູ່ໃນໂຕເລກກັນສົມທຽບນີ້.

3.4. ສະຫຼຸບສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳຂອງບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕໍ່ທີ່ມາຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ມີຕໍ່ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື ໂຄງ ການຮ່ວມມືກັບອົງການ ສປຊ ຄັ້ງວັນທີ 26 ເມສາ 2022 ປະກອບມີ:

- ທຸກໆຊ່ອງທາງມີຂໍ້ຈຳກັດຂອງມັນໃນໂຕ - ວິທີການແກ້ບັນຫາດຽວບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ກັບໝົດທຸກບັນຫາ ຫຼື ທຸກບ້ານ. ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານລາວຕ້ອງປັບປຸງໃຫ້ທັນສະໄໝເໝາະສົມກັບການເບີກຈ່າຍເງິນ ແລະ ຊຳລະເງິນທາງລະບົບດິຈິຕໍ້.
- ຖ້າເທັກໂນໂລຊີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ການຝຶກອົບຮົມກໍຈຳເປັນຕ້ອງຝຶກ ແລະ ຕ້ອງວາງແຜນໄວ້ຫລ່ວງໜ້າ (ທັງພາກລັດ, ຜູ້ປະຕິບັດງານ ແລະ ລູກຄ້າ). ນອກຈາກນີ້ຍັງສັງເກດເຫັນວ່າ - ເວົ້າລວມ, ຫຼາຍອົງການຈັດຕັ້ງຢູ່ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ຍັງມີຄວາມສາມາດຈຳກັດກ່ຽວກັບວຽກງານທາງການເງິນດິຈິຕໍ້. ຍິ່ງມີລະບົບດິຈິຕໍ້ແບບອັດຕະໂນມັດດີເທົ່າໃດ, ຄວາມສຸຂຸບຊ້ອນໃນລະບົບອັດຕະໂນມັດກໍຍັງຫຼາຍຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຕ້ອງການລະດັບທັກຊະສູງ ຂຶ້ນເພື່ອຈະມາບໍລິຫານຈັດການກັບລະບົບໄດ້. ລະບົບເທັກໂນໂລຊີ ຈະມາພ້ອມກັບໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການຕິດຕາມ ບຳລຸງຮັກສາດ້ວຍ.
- ປະຊາຊົນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ໃຊ້ເທັກໂນໂລຊີອາດຈະມີບັນຫາໃນຈື່ລະຫັດຜ່ານຂອງເຂົ້າເຈົ້າ ຫຼື ລະຫັດຜ່ານເຂົ້າໂທລະສັບ PIN ຂອງເຂົ້າເຈົ້າ ຫຼື ອາດຈະໃຫ້ລູກຊ່ວຍເຂົ້າລະຫັດ ຫຼື ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກສະມາຊິກຄອບຄົວເຂົ້າເຈົ້າໄປຖອນເງິນສົດອອກໃຫ້. ຊາວບ້ານບາງຄົນບໍ່ມີໂທລະສັບໃຊ້ເປັນຂອງຕົນເອງ.
- ຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີຄວາມຊັດເຈນຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນໃຜຈະຮັບຜິດຊອບວຽກຫຍັງແດ່, ຜູ້ໃດຈະຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ຈ່າຍຄ່າທຳນຽມ ແລະ ລາຄາລະບົບມັນສູງເທົ່າໃດ.
- ທະນາຄານບ້ານ/ກອງທຶນບ້ານ ຜ່ານມາເຫັນວ່າເຂົາເຮັດວຽກດີຫຼາຍ ເພາະວ່າເງິນສົດໄດ້ໄດ້ຖືກນຳເຂົ້າຮອດບ້ານເຂົ້າເຈົ້າໂດຍກົງ, ປະຊາຊົນບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເດີນທາງໄປຮັບເງິນຢູ່ບ່ອນອື່ນ ຫຼື ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບເທັກໂນໂລຊີໃໝ່. ແຕ່ທະນາຄານບ້ານ/ກອງທຶນບ້ານກໍຈຳເປັນຕ້ອງມີບ່ອນກວດສອບ ແລະ ມີລະບົບການກວດສອບ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າມີລະບົບຄວບຄຸມບັນດາຜູ້ຈັດການ ແລະ ບັນດາຜູ້ບໍລິຫານງານຕ່າງໆ.
- ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານການເງິນຢູ່ຂັ້ນຊຸມຊົນກໍຕ້ອງການເຊັ່ນກັນເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງໃນການນຳໃຊ້ທຶນຮອນ ແລະ ໃຊ້ໃຫ້ເປັນແນວທາງທີ່ດີທີ່ສຸດອັນໜຶ່ງຄືສົ່ງເສີມ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບການພັດທະນາຄວາມຮູ້ທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ການນຳໃຊ້ລະບົບດິຈິຕໍ້.
- ລະບົບການຊຳລະເງິນດິຈິຕໍ້ທີ່ທັນສະໄໝກໍຍັງຕ້ອງການລະບົບນິເວດອອ້ມຂ້າງໃຊ້ບໍລິການທາງດິຈິຕໍ້ເຊັ່ນກັນ ເພາະຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈຶ່ງຈະສາມາດໃຊ້ຈ່າຍໃນຮ້ານຄ້າ ແລະ ໃຊ້ຈ່າຍຄ່າບໍລິການຕ່າງໆໄດ້.

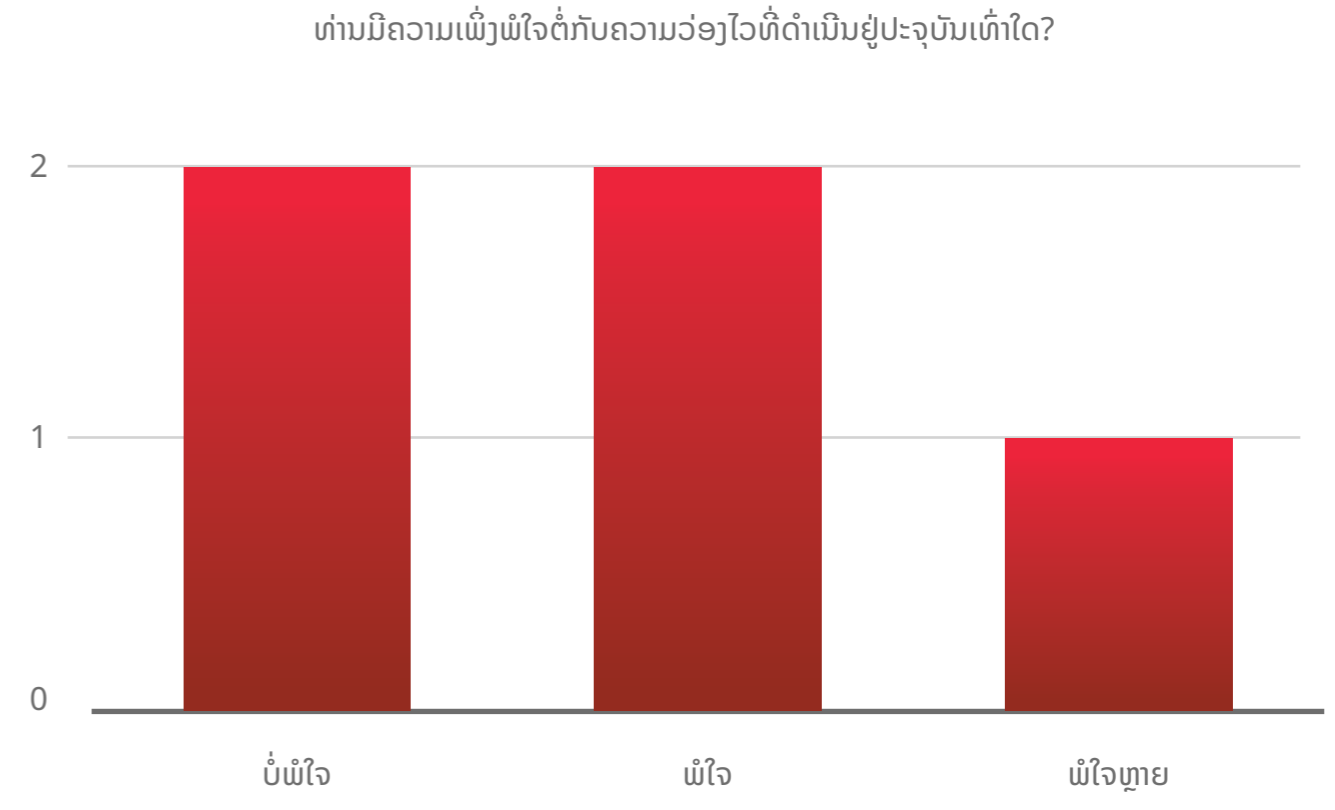
ແຕ່ລະໂຄງການມີຄວາມຕ້ອງການສະເພາະເຈາະຈົງຂອງໃຜມັນ ທີ່ອີງຕາມຈຳນວນເງິນ ແລະ ຄວາມຖີ່ຂອງການເບີກຈ່າຍເງິນ. ແຕ່ລະໂຄງການກໍມີຂໍ້ຈຳກັດເວລາຂອງຕົນເອງເຊັ່ນກັນ ເຊິ່ງນັ້ນກໍຈະຂຶ້ນຢູ່ກັບທຶນຮອນຂອງເຂົາເຈົ້າເປັນຫຼັກ ວ່າຈະເບີກຈ່າຍຄັ້ງດຽວສະເພາະການຊ່ວຍເຫຼືອສຸກເສີນ ຫຼື ຈະຈັດສັນເບີກຈ່າຍຕາມຕາຕະລາງເປັນໄລຍະຍາວນານ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອວຽກງານດ້ານການພັດທະນາ.

3.5. ສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງແຕ່ລະປະເພດ

ໂດຍລວມ, ຄວາມສ່ຽງແຕ່ລະປະເພດສາມາດສະຫຼຸບພາຍໃຕ້ປະເພດຄວາມສ່ຽງແຕ່ລະປະເພດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ຄວາມໄວ, ຖືກຄົນ, ຖືກຈຳນວນ, ແລະ ສາມາດກວດສອບໄດ້.

ຄວາມໄວ: ການເບີກຈ່າຍເງິນສົດດ້ວຍຕົນເອງອາດຊັກຊ້າໄດ້ຍ້ອນຫຼາຍເຫດຜົນທີ່ຕິດພັນກັບພາລາທິການ ເຊັ່ນຍ້ອນລະດູຜົນ ຫຼື ຍ້ອນພະຍາດລະບາດ COVID-19. ການເຈລະຈາສັນຍາກັບ PSP, ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການໂທລະສັບມືຖື ຫຼື ທີມງານເບີກຈ່າຍເງິນສົດ ເຫດຜົນເຫຼົ່ານີ້ກໍອາດເຮັດໃຫ້ວຽກງານເບີກຈ່າຍຊັກຊ້າໄດ້ເຊັ່ນກັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການເບີກຈ່າຍເງິນປົກປ້ອງສັງຄົມຈຳເປັນຈະຕ້ອງໃຫ້ໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ທັນກັບເວລາ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດມີຜົນກະທົບ. ປະຈຸບັນການບັນຫາການເບີກຈ່າຍເງິນສົດຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກໍມີຄວາມເປັນຫວງໄປເປັນໃຍຕໍ່ກັບຄວາມວ່ອງໄວ ແລະ ອາດຈະພິຈາລະນານຳໄປສູ່ການເຮັດໂຄງການທົດລອງຕື່ມອີກໃນອະນາຄົດຂ້າງໜ້າ ທີ່ທົດລອງນຳໃຊ້ເທັກໂນໂລຊີອັນທັນສະໄໝຂຶ້ນ (ເຊັ່ນ blockchain) ເພື່ອເລັ່ງການເບີກຈ່າຍໃຫ້ໄວຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

ຮູບ 10. ຄວາມເພິ່ງພໍ້ໃຈຕໍ່ກັບການເບີກຈ່າຍເງິນສົດທີ່ມີຄວາມວ່ອງໄວທີ່ພວມດຳເນີນຢູ່ປະຈຸບັນ

ປະເພດ **ຖືກຄົນ** ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບລະບົບກຳນົດໂຕຕົນບຸກຄົນທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ທົ່ວປະເທດຍັງຂາດແຄນລະບົບການກຳນົດໂຕຕົນທີ່ຖືກຕ້ອງ “ການກຳນົດໂຕຕົນບຸກຄົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ”.

ປະເພດ **ຖືກຈຳນວນ** ປະກອບກັບປັດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບຄວາມຜົນຜວນ, “ການເສຍພາສີ”, ຄົນກາງ ແລະ ການຈັດຊື້ ທີ່ຫຼຸດຈຳນວນຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບ.

ຄວາມສາມາດໃນການກວດສອບ ລວມກັບຄວາມສ່ຽງຂອງການບັນຊີ ແລະ ການກວດສອບທີ່ຂຶ້ນກັບການບັນທຶກຖືກຕ້ອງ ແລະ ໄດ້ມາດຕະຖານຮັກສາຂະບວນການໄວ້ທຸກລະດັບ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນອຸປະສັກຕໍ່ຂະບວນການກວດສອບໃຫ້ຫຼຸດລົງ ຫຼື ໝົດໄປ. ສິ່ງນີ້ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍຕໍ່ກັບຜູ້ໃຫ້ທຶນໂຄງການ ຜູ້ໃຫ້ທຶນຈະໄດ້ຮູ້ວ່າທຶນຂອງເຂົາໄດ້ຖືກຈັດສັນຕາມຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ຕາມທີ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈໄວ້ແລ້ວ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຄວາມສ່ຽງສ່ວນໃຫຍ່ຈະຕົກຢູ່ໃນປະເພດຄວາມເພິ່ງພໍໃຈ. ເຂົ້າໃຈຊັດເຈນແລ້ວວ່າຄວາມສ່ຽງໃດໜຶ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນອາດຈະນຳໄປສູ່ອີກເຫດການໜຶ່ງ ຫຼື ຖ້າເກີດເຫດການຄວາມສ່ຽງໜຶ່ງອາດຈະມີຜົນກະທົບເກີດຄວາມສ່ຽງທີສອງເພີ່ມຂຶ້ນອີກໃນເວລາດຽວກັນ.

ຕາລະລາງ 1. ພາບລວມສິ່ງທີ່ພົບພໍ້ຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງແຕ່ລະປະເພດ

ຄວາມສ່ຽງ	ໝາຍເຫດ
ການກຳນົດໂຕຕົນ	<ul style="list-style-type: none"> ບໍ່ມີລະບົບການກຳນົດໂຕຕົນແບບດີຈີຕີ້. ຊາວບ້ານນຳໃຊ້ຊື່ຫລິ້ນ, ວັນເດືອນປີເກີດ ບາງຄົນບໍ່ຈື່ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ (ເຊັ່ນກໍລະນີ ເວົ້າວ່າປະມານວັນທີ 1 ເດືອນ ມັງກອນເປັນຕົ້ນ). ບັນທຶກຜິດພາດ, ປ່ອຍປະລະເລີຍ ແລະ (ບໍ່) ຕັ້ງໃຈເກັບກຳເອົາຊື່ຜູ້ທີ່ເສຍຊີວິດໂດຍເຈດຕະນາ ເຊິ່ງເພີ່ມຄວາມສ່ຽງໃນການກຳນົດໂຕຕົນຂຶ້ນຕື່ມ.
ຄວາມຜົນຜວນ	<ul style="list-style-type: none"> ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຊອກຫາຜູ້ຮັບ ເຖິງວ່າຈະປະກົດໂຕໃຫ້ເຫັນຊ່ວງເບີກຈ່າຍເງິນແລ້ວກໍຕາມ, ຜູ້ທີ່ມີອຳນາດໃນການອະນຸມັດສາມາດໂອນ ຫຼື ເບີກຈ່າຍເງິນຄືນໃໝ່ ຫຼື ໃຫ້ບໍລິຈາກໃນຮູບແບບຕ່າງໆ.
“ພາສີ” ຄຳທຳນຽມເກີນກຳນົດ	<ul style="list-style-type: none"> ຮູບແບບຂອງ “ວັດທະນາທຳການເສຍພາສີ” ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ເມື່ອສະມາຊິກຄອບຄົວຫວັງວ່າ ເມື່ອໄດ້ເງິນແລ້ວຈະເອົາເງິນສ່ວນໜຶ່ງໄປໃຫ້ສະມາຊິກຄອບຄົວຜູ້ອື່ນ ເຊິ່ງມັນເປັນຮິດຂອງຜູ້ທີ່ໄປຮັບເອົາເງິນໃຫ້ຄອບຄົວຂອງຕົນ ອາດນຳເອົາເງິນຈຳນວນໜຶ່ງໃຊ້ຈ່າຍຕາມອັດທະຍາໃສຕົນເອງ. ຄວາມສະເໝີພາບ ຫຼື ຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດກໍເປັນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫວ່ງ ເມື່ອສະມາຊິກຄອບຄົວອາດຈະນຳຊື່ເອົາເງິນໄປໃຊ້ຈ່າຍໃນທາງອື່ນຕ່າງຈາກຈຸດປະສົງທີ່ຕັ້ງໃຈໄວ້. ຜູ້ຮັບຫຼາຍຄົນມີລະດັບການສຶກສາຕ່ຳ ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ, ເກັບຄຳທຳນຽມເກີນຄວນ, ເນື່ອງຈາກຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາກ່ຽວກັບການເງິນເລີຍ, ທັກຊະດ້ານພາສາ ແລະ ການອ່ານຂຽນທົ່ວໄປກໍສ້າງບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍເພີ່ມຂຶ້ນ.
ການບັນຊີ	<ul style="list-style-type: none"> ບັນຫາການລາຍງານບັນຊີທີ່ພົບເຫັນທົ່ວໄປແມ່ນ ນັກບັນຊີ, ລະດັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເບີກຈ່າຍບໍ່ໄດ້ບັນທຶກການເບີກຈ່າຍເງິນດີພຽງພໍ ເພື່ອໄກ່ເກຍຫຼັງການເບີກຈ່າຍສຳເລັດ. ຂາດການຝຶກອົບຮົມປະຕິບັດງານໂຕຈິງດ້ານການບັນຊີ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ດ້ານຄະນິດສາດໜ້ອຍ, ນອກນັ້ນພາສາ ແລະ ການສື່ສານກໍເປັນຄວາມສ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ.
ການກວດສອບ	<ul style="list-style-type: none"> ການກວດສອບແມ່ນປັດໃຈສຳຄັນ ເພື່ອຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມໜ້າເສື່ອຖືຕໍ່ກັບບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນທີ່ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການວ່າເງິນນັ້ນຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ຖືກກັບວັດຖຸປະສົງທີ່ຕັ້ງໃຈໄວ້ບໍ່. ບັນດາໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ້ອງຮັບປະກັນ ແລະ ພິສູດໃຫ້ໄດ້ວ່າວຽກງານໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສຳເລັດແລ້ວ ແລະ ຕ້ອງມີຂະບວນການກວດສອບຕາມຈຸດປະສົງທີ່ວາງໄວ້. ຢູ່ສປປລາວ ຍັງມີຄວາມທ້າທາຍໃນການກວດສອບທີ່ເໝາະສົມເນື່ອງຈາກລາວ ຍັງຂາດບໍລິສັດເທັກໂນໂລຊີກວດສອບທີ່ມີຄຸນະພາບ. ໂດຍສະເພາະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ blockchain ທີ່ສາມາດບັບປຸງ ແລະ ຂະບວນການກວດສອບ.

ຄວາມສ່ຽງ	ໝາຍເຫດ
ຄົນກາງ	<ul style="list-style-type: none"> ການກວດສອບຕິດຕາມກັບຄົນກາງຄ້ອນຂ້າງຫຍັງຍາກ ແລະ ປະເມີນຄວາມສ່ຽງໄດ້ຍາກເນື່ອງຈາກບໍ່ສາມາດສອບຖາມກັບຜູ້ຮັບ/ຜູ້ໃຊ້ບໍລິການໂດຍກົງ.
ການຈັດຊື້	<ul style="list-style-type: none"> ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບການສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດໃນໄລຍະເຮັດສັນຍາກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເບີກຈ່າຍເລີນ PSPs. ການເຈລະຈາສັນຍາເພື່ອເບີກຈ່າຍເງິນ ຫຼື ເພື່ອໃຫ້ສັນຍາສອດຄ່ອງກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເບີກຈ່າຍເງິນ PSP ໃຊ້ເວລາດົນນານ ສົມຄວນ ແລະ ເປັນສາຍເຫດກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມຫລ້າຊ້າ ເນື່ອງຈາກຂະໜາດຕະລາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງມີໜ້ອຍ ພ້ອມດຽວກັນນີ້ການຈັດຊື້ຈັດຈ້າງກໍ່ມີຄວາມສ່ຽງເນື່ອງຈາກຂຶ້ນກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເບີກຈ່າຍເງິນ PSP ໜຶ່ງດຽວ.

ສປປ ລາວ = ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

4. ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ເປັນໄປໄດ້

ການສຳພາດຜູ້ມີສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ສະເໜີທິດທາງ ແລະ ເຫັນໜັກຈຸດສຳຄັນຂອງແຕ່ລະວິທີເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຜ່ານຫຼາຍຊ່ອງທາງ ແລະ ວິທີການລະອຽດໄດ້ລະບຸໃນຕາລະລາງລຸ່ມນີ້.

ຕາຕະລາງ 2. ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ເປັນໄປໄດ້

ຄວາມສ່ຽງ	ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ
ທັນເວລາ	<ul style="list-style-type: none"> ມີຊ່ອງທາງດຽວ ແລະ ເຈລະຈາກ່ອນເຮັດສັນຍາເພື່ອປະຫຍັດເວລາ. ສ່ຽງຕໍ່ກັບຄວາມອາໄສ.
ການກຳນົດໂຕຕົນ	<ul style="list-style-type: none"> ສົ່ງເງິນໂດຍກົງໄປເຖິງຜູ້ຖືບັນຊີດຽວທີ່ສາມາດກຳນົດເປັນລາຍບຸກຄົນໄດ້. ບໍ່ໃຊ້ບັນຊີກຸ່ມ ຫຼື “ໂຕແທນ”. ໃຊ້ລະບົບກຳນົດໂຕຕົນແບບສາກົນທີ່ເປັນໄປໄດ້. ໃຊ້ບັດປະຈຳໂຕທາງການ “ຮູ້ຈັກລູກຄ້າຂອງທ່ານ” ມີຄວາມຕ້ອງການເພື່ອນຳໃຊ້ໂທລະສັບມືຖື ຫຼື ໃບຍັງຍືນຈາກບ້ານເພື່ອໃຊ້ບໍລິການທະນາຄານບ້ານ. ຂະຫຍາຍພື້ນຖານໂຄງລ່າງທາງດິຈິຕີ້ ຈະຊ່ວຍພັດທະນາລະບົບການນຳໃຊ້ບັດປະຈຳໂຕທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານ.
ຄວາມຜັນຜວນ	<ul style="list-style-type: none"> ໂອນເງິນເຂົ້າບັນຊີດິຈິຕີ້ໂດຍກົງເພື່ອສາມາດຕິດຕາມ ແລະ ກວດສອບຍ້ອນຫຼັງໄດ້. ສື່ສານໂດຍກົງກັບຜູ້ຮັບເງິນ. ໃຫ້ຄວາມຮູ້ປະຊາຊົນກ່ຽວກັບຕ້ອງໂສ້ການໂອນເງິນ, ຜົນປະໂຫຍດຂອງໂຄງການ, ເປັນຫຍັງຈຶ່ງໂອນເງິນ ແລະ ຜົນຄາດຫວັງຈະໄດ້ຮັບ. ໃຫ້ຄວາມຮູ້ຜູ້ຮັບເງິນ ແລະ ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ. ຫຼຸດຜ່ອນການໃຊ້ຄຳສັ່ງ ແລະ ສົ່ງເສີມການປ່ຽນມາໃຊ້ລະບົບດິຈິຕີ້ ເພື່ອຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ ຫຼື ບັດຕ່າງໆ.
“ພາສີ”/ເກັບເກິນກຳນົດ	<ul style="list-style-type: none"> ສົ່ງເງິນເຂົ້າບັນດິຈິຕີ້ໂດຍກົງເພື່ອສາມາດຕິດຕາມໄດ້. ໃຫ້ຄວາມຮູ້ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບໂຄງການ, ຜົນປະໂຫຍດຂອງໂຄງການຕໍ່ກັບຊຸມຊົນ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງຈາກອຳນາດການປົກຄອງມີຫຍັງແດ່. ຫຼຸດຜ່ອນແຮງຈູງໃຈໃນການ “ເກັບພາສີ” ດ້ວຍການໃຫ້ຫລາຍຄົນມີສ່ວນຮ່ວມ.
ການບັນຊີ	<ul style="list-style-type: none"> ປ່ຽນມານຳໃຊ້ເປັນຊອບແວດິຈິຕີ້ເພື່ອຍົກເລີກຄວາມຜິດພາດຂອງຄົນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການເພິ່ງພາຄົນຂາດຄຸນະວຸດ ແລະ ທັກສະໃນການເຮັດວຽກ. ຍົກລະດັບການສຶກສາໃຫ້ປະຊາຊົນເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄະນິດສາດ ແລະ ທັກສະພື້ນຖານບັນຊີ.

ຄວາມສ່ຽງ	ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ
ການກວດສອບ	<ul style="list-style-type: none"> ປ່ຽນມານຳໃຊ້ເປັນຊອບແວດິຈິຕີ້ເພື່ອຍົກເລີກຄວາມຜິດພາດຂອງຄົນ ແລະ ຂໍ້ມູນມາດຕະຖານສາມາດກວດສອບໄດ້. ສົ່ງເສີມຈັດຊື້ລະບົບດິຈິຕີ້, ເພື່ອແລກປ່ຽນສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ. ນຳໃຊ້ລະບົບທະນາຄານທີ່ເໝາະສົມຢູ່ເຂດທີ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ພ້ອມກັບການບັນທຶກທີ່ບໍ່ສາມາດດັດແປງໄດ້. ເປີດໃຫ້ພາກສ່ວນທີສາມສາມາດກວດສອບໄດ້ຕາມເວລາທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອປ້ອງກັນຄວາມຜິດພາດ ແລະ ການສໍ້ໂກງກ່ອນບັນຫາຈະແກ່ຍາວເກີນໄປ.
ຄົນກາງ	<ul style="list-style-type: none"> ສົ່ງເງິນໂດຍກົງໄປຍັງຜູ້ຖືບັນຊີດຽວທີ່ສາມາດກຳນົດໂຕຕົນໄດ້. ເຊິ່ງກໍລະນີນີ້ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີຄົນກາງ.
ການຈັດຊື້	<ul style="list-style-type: none"> ນຳໃຊ້ການເບີກຈ່າຍຜ່ານຊ່ອງທາງຂອງລັດ. ເຈລະຈາການເບີກຈ່າຍກ່ອນເຮັດສັນຍາ ແລະ ພະຍາຍາມສ້າງມາດຕະຖານລະຫວ່າງອົງການຈັດຕັ້ງ.

5. ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ

ເນື່ອງຈາກລັກສະນະການປ່ຽນແປງທາງພູມສັນຖານດ້ານເສດຖະກິດ, ການເມືອງ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ, ຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີການການປະເມີນຄືນໃໝ່. ຖ້າຫາກຈະມີການຂະຫຍາຍໂຄງການອອກຕື່ມ, ການເຜີຍແຜ່ຄວາມຄືບໜ້າຂອງໂຄງການແມ່ນສົມເຫດສົມຜົນ, ແລະ ມັນຈະເປັນປະໂຫຍດໃນການສື່ສານແບບເປີດກວ້າງລະຫວ່າງບັນດາໂຄງການດ້ວຍກັນເອງກ່ຽວກັບຜົນສຳເລັດ ແລະ ບັນຫາສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ.

5.1. ຄຳແນະນຳໃນການເບີກຈ່າຍເງິນ

ໂດຍທົ່ວໄປ, ຖ້າຫາກເງິນຈຳນວນຫຼາຍ ຄວນໃຊ້ບໍລິການຜ່ານລະບົບທະນາຄານພານິດ ເນື່ອງຈາກມີໜ່ວຍບໍລິການມີພຽງພໍ ແລະ ທົ່ວເຖິງ. ຜ່ານທະນາຄານບ້ານ, ຂໍ້ດີຂອງລະບົບທະນາຄານບ້ານຄືມີບັນຊີສ່ວນບຸກຄົນທີ່ສາມາດກຳນົດເປົ້າໝາຍໄດ້ໂດຍກົງ ດັ່ງນັ້ນເງິນຈຶ່ງຢູ່ໃກ້ໂຕກັບຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ສຸດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ລະບົບທະນາຄານບ້ານ ກໍຍັງບໍ່ມີທົ່ວທຸກຂົງເຂດເທື່ອ. ສ່ວນການເບີກຈ່າຍເງິນຜ່ານທາງເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື ກໍເປັນທາງເລືອກໜຶ່ງທີ່ດີພໍ, ການເຮັດວຽກເບີກຈ່າຍເງິນໃນໂທລະສັບມືຖືກໍເປັນທີ່ໜ້າພໍໃຈ. ສຳລັບການເບີກຈ່າຍເງິນສົດຄວນໃຊ້ສຳລັບເບີກຈ່າຍໃນສະຖານະການສຸກເສີນເທົ່ານັ້ນ ຫຼື ກໍລະນີບໍ່ທັນໄດ້ເຈລະຈາເລື່ອງສັນຍາການເບີກຈ່າຍເງິນເທື່ອ ແລະ ທາງເລືອກສຸດທ້າຍ ແມ່ນຜ່ານທາງ Blockchain ເຊິ່ງການເບີກຈ່າຍທີ່ອີງໃສ່ໂທລະສັບມືຖືລຸ້ນໃໝ່ທຸກລຸ້ນ ແລະ ມີສັນຍານອິນເຕີເນັດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຖ້າໂຄງການຈະທົດລອງລະບົບນີ້ ເບິ່ງຄືວ່າຄຸ້ມຄ່າທີ່ສຸດ ເນື່ອງຈາກຜ່ານລະບົບ Blockchain ຈະຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຫຼາຍທີ່ສຸດ ເພາະເປົ້າໝາຍຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈະບໍ່ມີບຸກຄົນທີສາມເຂົ້າມາກ່ຽວຂ້ອງ ພ້ອມທັງສາມາດໃຫ້ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການເງິນໃຫ້ກັບບຸກຄົນທີ່ຢູ່ໃນຕ່ອງໂສ້ການເບີກຈ່າຍເງິນທີ່ໃຊ້ Blockchain ແບບອັດຕະໂນມັດ.

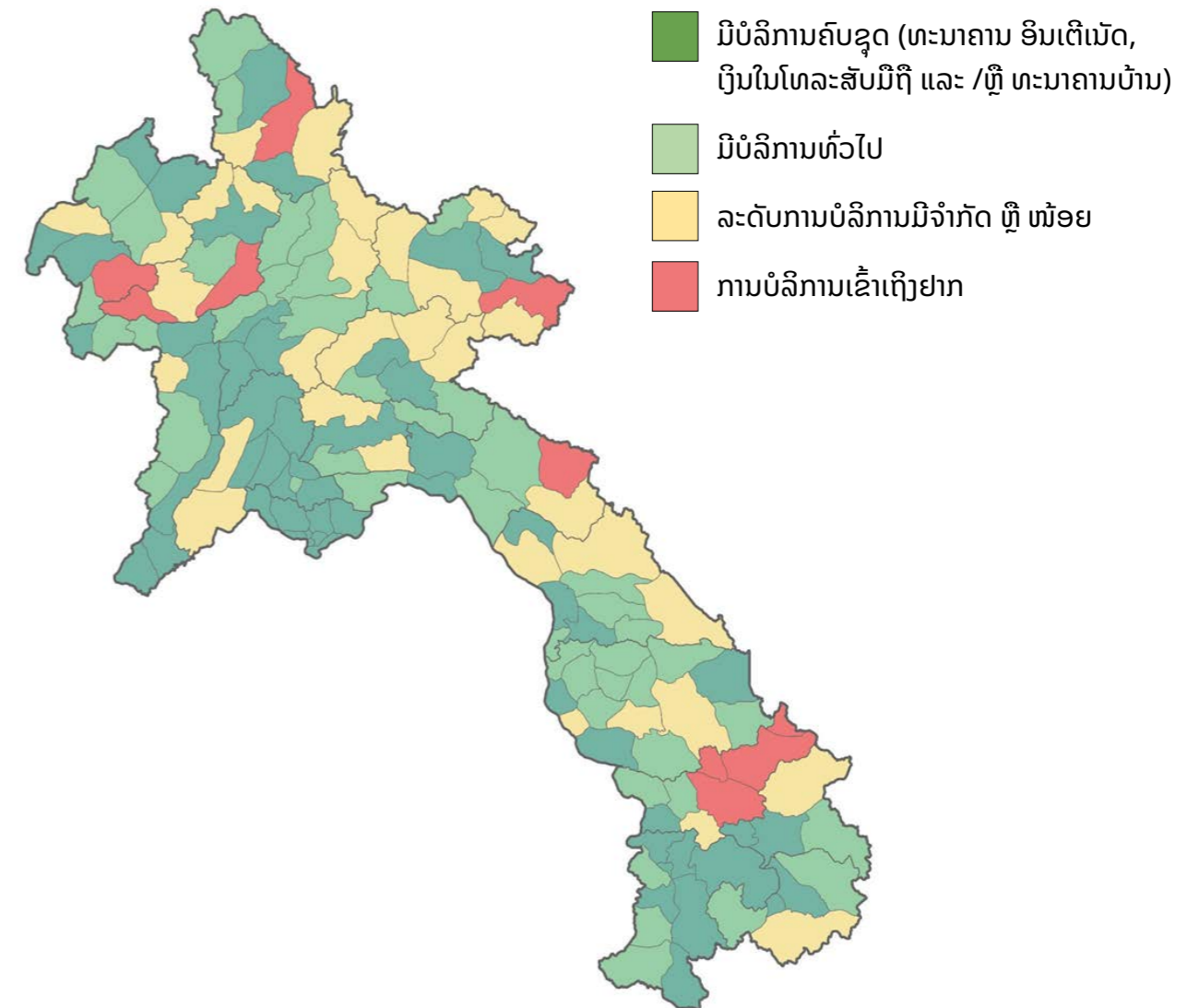
ຕາຕະລາງ 3. ທາງເລືອກໃນການເບີກຈ່າຍທີ່ມີຢູ່

ເຂດເປົ້າໝາຍ	ພ້ອມໃຊ້ງານ			ທາງເລືອກໃນການເບີກຈ່າຍທີ່ມີຢູ່ປະຈຸບັນ
	3G	ທະນາຄານ ບ້ານ	ທະນາຄານ	
ນະຄອນຫລວງ/ຂັ້ນແຂວງ	✓	✓	✓	ໃຊ້ບໍລິການທາງທະນາຄານແບບດັ້ງເດີມ(ສະເພາະເງິນຈໍານວນຫຼາຍ); ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື; ທະນາຄານບ້ານ/ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ
ທາດສະບານເມືອງ/ ຂັ້ນເມືອງ	✓	✓	✓	ໃຊ້ບໍລິການທາງທະນາຄານແບບດັ້ງເດີມ(ສະເພາະເງິນຈໍານວນຫຼາຍ); ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື; ທະນາຄານບ້ານ/ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ
ໝູ່ບ້ານ	✓	✓	✗	ໃຊ້ບໍລິການເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື ຫຼື ທະນາຄານບ້ານ
ໝູ່ບ້ານນ້ອຍ	✗	✓	✗	ໃຊ້ບໍລິການທະນາຄານບ້ານ
ໝູ່ບ້ານທາງໄກສອກຫລີກ	✗	✗	✗	ເງິນສົດ ຫຼື ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື

5.2. ແຜນທີ່ປະເທດ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ຮູບພາບແຜນທີ່ລຸ່ມນີ້ແມ່ນການໃຊ້ບໍລິການທີ່ມີຢູ່ລະດັບລະເມືອງ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ຮູບ 11. ຄວາມພ້ອມການເບີກຈ່າຍເງິນ ແລະ ການບໍລິການທາງດ້ານການເງິນໃນເມືອງ ຂອງ ສປປ ລາວ

5.3. ຄວາມເຫັນສຸດທ້າຍ

ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ຄຳແນະນຳຈາກຈັດກອງປະຊຸມ ຮ່ວມກັບບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອທຳການສຶກສາໃນອະນາຄົດປະກອບມີ:

- ການລວບລວມບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກໂຄງການທົດລອງ MECEG ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ.
- ຄວາມໄວມັກຈະຖືກເບິ່ງວ່າເປັນ “ການໃຫ້”. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ການໃຫ້ທີ່ຖືກຕ້ອງ ກໍ່ຄວນສຶກສາເບິ່ງບັນຫາທ້າທາຍທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ. ເທັກໂນໂລຊີໃໝ່ ເຊັ່ນ Blockchain ສາມາດບັນລຸຄວາມວ່ອງໄວຕາມທີ່ຕ້ອງການໄດ້.
- ອະນາຄົດຄວນວິເຄາະເພີ່ມເຕີມໃນລະດັບບ້ານ ເພື່ອສ້າງຍຸດທະສາດການບໍລິການເບີກຈ່າຍໂດຍລວມ ສຳລັບໂຄງການ ແລະ ສຳລັບລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.
- ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານການເງິນຂັ້ນຊຸມຊຸມຕ້ອງໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ, ເປັນປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ, ພວມເລັ່ງລັດພັດທະນາທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສະພາບການກໍ່ປ່ຽນແປງຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ. ຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຕ້ອງການເຂົ້າໄປຮັບເງິນສົດດ້ວຍຕົນເອງຫຼືທາງເຕັກໂນໂລຊີເຖິງວ່າຈະເປັນເງິນຈຳນວນໜ້ອຍກໍຕາມ. ເຊິ່ງໂຄງການກໍ່ຍັງຫວັງວ່າເງິນຈະຖືກຈັດສັນ ແລະ ເບີກຈ່າຍຕາມເປົ້າໝາຍທີ່ວາງໄວ້. ການສຶກສາກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍໂຄງການ, ຄວາມຄາດຫວັງຂອງໂຄງການ, ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຂອບໄລຍະເວລາ ຈະເພີ່ມໂອກາດໃນການໃຊ້ເງິນທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ເໝາະສົມ ແລະ ຈະສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເບີກຈ່າຍເງິນປົກປ້ອງສັງຄົມ.

ການເບີກຈ່າຍເງິນປົກປ້ອງສັງຄົມແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ ເພື່ອຮັບປະກັນຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໂພຊະນາການທີ່ດີ ແລະ ເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບໃຫ້ມີຄວາມແຂງແຮງ. ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດ. ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ທັງພາກລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ ແລະ ພາກສ່ວນເອກະຊົນ) ຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກປະສານສົມທົບຮ່ວມກັນໃຫ້ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອຮັບປະກັນຜົນໄດ້ຮັບທີ່ດີທີ່ສຸດຕໍ່ປະຊາຊົນກຸ່ມສ່ຽງ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1. ລາຍຊື່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໂຄງການປົກປ້ອງສັງຄົມ

ບັນດາພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຄົດເລືອກສຳພາດປະກອບມີ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ NGO, ບັນດາສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງລັດ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການ, ເຊິ່ງແຕ່ລະກຸ່ມມີບູລິມະສິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ມີຄວາມຕ້ອງການ, ຂໍ້ຈຳກັດ ແລະ ແຮງຈູງໃຈຕ່າງກັນ.

ຕາຕະລາງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1. ລາຍຊື່ສຳພາດຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບວຽກງານປົກປ້ອງສັງຄົມ.

ອົງການຈັດຕັ້ງ	ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ	ຕຳແໜ່ງ
ກຮສສ, ກົມແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມືສາກົນ	ທ່ານ. ວິໄລພິງ ສີສິມຫວັງ	ຫົວໜ້າກົມ
ກົມສັງຄົມສັງເຄາະ	ທ່ານ. ວົງຄຳ ພັນທະນຸວົງ	ຫົວໜ້າກົມ
	ທ່ານ. ຄຳສຸກ	ຮອງຫົວໜ້າພະແນກ
ກຮສສ, ອົງການປະກັນສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ	ທ່ານ ນາງ. ແກ້ວ ຈັນທະວິໄຊ	ຫົວໜ້າອົງການ
	ທ່ານ ນາງ. ແພງສຸກ ລິກາຍາ	ຫົວໜ້າພະແນກແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື
ກຮສສ, ຫ້ອງການກະຊວງ	ທ່ານ. ບຸນຍອດ ຈັນທະວົງ	ຫົວໜ້າຫ້ອງການ
	ທ່ານ. ແອນ້ອງ ລັດສະວົງ	ຫົວໜ້າພະແນກ
ກຊງ, ກົມງົບປະມານແຫ່ງລັດ	ທ່ານ. ພູໂຂງ ກິດຕິວົງ	ຫົວໜ້າກົມ
ກຊງ, ຄັງເງິນແຫ່ງຊາດ	ທ່ານ ນາງ. ວັນພອນ ພິມມະສອນ	ຫົວໜ້າຄັງເງິນແຫ່ງຊາດ
ກຊງ, ກົມບັນຊີ	ທ່ານ ນາງ. ດາວອນ ທອງຈັນ	ຫົວໜ້າກົມ
ILO ອົງການແຮງງານສາກົນ	ທ່ານ ນາງ. Loveleen De	ຫົວໜ້າແຜນງານ
	ທ່ານ. ທອງເຫຼັກ ຊົງ	ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ
	ທ່ານ. Nuno M. Simoes Cunha	ຊ່ຽວຊານອາວຸໂສ ປ້ອງກັນສັງຄົມ

Organization	Name	Title
UNCDF	ທ່ານ. Paul Martin	ທີ່ປຶກສາດ້ານວິຊາການ ປະຈຳພາກພື້ນ
	ທ່ານ. ທິລະພິງ ອຸດົມສິນ	ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ
UNICEF	ທ່ານ, Maryam Abdu	ຫົວໜ້າຫ້ອງການນະໂຍບາຍ-ສັງຄົມຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ
	ທ່ານ. ອຳໄພວັນ ຈັນມະນີ	ຊ່ຽວຊານປັກປ້ອງສັງຄົມ
ທະນາຄານໂລກ	ທ່ານ. Francesca Lamanna	ພະນັກງານອາວຸໂສດ້ານເສດຖະກິດ
	ທ່ານ ນາງ. ສິລິພອນ ວັນນິສະເຫວດ	ພະນັກງານວິຊາການບໍລິຫານການເງິນ
	ທ່ານ. ທອງເດືອນ ນັນທະນາວອນ	ທີ່ປຶກສາ
ອົງການອາຫານໂລກ/ ໂຄງການເງິນອຸດທູນ	Dale Wilson	ຊ່ຽວຊານບໍລິຫານຄວາມສ່ຽງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ

ໝາຍເຫດ: ຮສສ = ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດິການສັງຄົມ; ກງ = ກະຊວງການເງິນ; UNCDF = ກອງທຶນພັດທະນາຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ; UNICEF = ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອເດັກ

ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ສຳພາດປະກອບມີ: ບໍລິສັດ Unitel ຢູມັນນີ (U-Money), ບໍລິສັດລາວໂທລະຄົມ ເອັມມັນນີ (M-Money), ອົງການຈັດຕັ້ງຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ ທີ່ຮັບຜິດຊອບທະນາຄານບ້ານ, ພະນັກງານອົງການ UNICEF ທີ່ປະຈຳ ແລະ ລົງເຮັດວຽກຕິດຕາມຊຸກຍູ້ຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ.

ສະຫຼຸບລວມຫຍໍ້ບົດສຳພາດ

ຮູບແບບສຳພາດສ່ວນໃຫຍ່ດຳເນີນໄປຢ່າງບໍ່ເປັນທາງການ ດ້ວຍວິທີການສົນທະນາ ປຶກສາຫາລືເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ສຳພາດກ່ຽວກັບຜົນສຳເລັດຜ່ານມາ, ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍທີ່ພົບພໍ້ໃນອາດີດ, ປະສົບການທີ່ເຮັດວຽກຜ່ານມາໃນພູມມິພາກ ແລະ ຂໍ້ຄິດເຫັນກ່ຽວສະພາບການເບີກຈ່າຍປະຈຸບັນ ແລະ ແນວຄິດກ່ຽວກັບອະນາຄົດ.

ຄຳຖາມສຳຄັນຈຳນວນໜຶ່ງປະກອບມີ:

- ສິ່ງສຳຄັນສຸດຕໍ່ກັບໂຄງການຂອງທ່ານແມ່ນຫຍັງ, ແລະ ເປົ້າໝາຍຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດແມ່ນໃຜ?
- ມີເປົ້າໝາຍຈັກຄົນ?
- ການເງິນປະຈຸບັນນີ້ເປັນແນວໃດ?
- ໂອນເງິນຈຳນວນເທົ່າໃດ? ແລະ ໂອນຊ່ວງໃດ?
- ໃຊ້ເວລາໃນການໂອນເງິນແຕ່ຕົ້ນທາງຫາປາຍທາງໃຊ້ເວລາຈັກມື້? ຜ່ານມາເຄີຍພົບພໍ້ກັບການຊັກຊ້າຈັກມື້?
- ເຂດພູມມິສາດເປົ້າໝາຍຂອງທ່ານແມ່ນຫຍັງ?
- ທ່ານມີຂໍ້ມູນການຮູ້ໜັງສືກຸ່ມເປົ້າໝາຍບໍ່ເຊັ່ນການອ່ານອອກ, ຂຽນໄດ້, ການຄິດໄລ່, ການປາກເວົ້າ, ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການໃຊ້ພາສາ, ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໂທລະສັບມືຖື?
- ທ່ານມີຄວາມຄິດເຫັນແນວໃດກ່ຽວກັບການກຳນົດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບການທັນເວລາ, ການກຳນົດໂຕຕົນ, ຄວາມຜັນຜວນ, “ເສຍພາສີ”, ການບັນຊີ, ການກວດສອບ, ຄົນກາງ ແລະ ການຈັດຊື້? ທ່ານຄິດວ່າອັນໃດແດ່ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍກວ່າໝູ່?
- ທ່ານຮູ້ສຶກແນວໃດກ່ຽວກັບສະພາບການເບີກຈ່າຍເງິນປະຈຸບັນ ເຊັ່ນລາຄາ, ຄວາມໄວ ແລະ ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື?
- ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບການເບີກຈ່າຍເງິນມີອັນໃດແດ່ ເຊັ່ນ: ຄວາມໄວ, ຖືກເປົ້າໝາຍ, ຈຳນວນຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການກວດສອບ?
- ທ່ານຢາກເຫັນການປ່ຽນແປງຫຍັງແຕ່ຈາກສະພາບເປັນຢູ່ປະຈຸບັນ?

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2. ວິທີການຄິດໄລ່

ສ້າງຮູບພາບ Matrix ໜຶ່ງຂຶ້ນມາເພື່ອປະກອບຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ເພື່ອສົມທຽບປະລິມານຄວາມສ່ຽງທີ່ໄດ້ລວບລວມ ການເບີກຈ່າຍຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງມາວິເຄາະ, ຈາກນັ້ນກໍ່ລວມຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການສຳພາດ ແລະ ຈັດໃສ່ຮູບ Matrix ເພື່ອຄາດຄະເນ ສິ່ງທີ່ພົວພັນກັບຄວາມສ່ຽງທີ່ຄິດໄລ່ໄວ້ກ່ອນໜ້ານັ້ນ, ແລ້ວວິເຄາະຕາມຂໍ້ມູນຄວາມສ່ຽງ ພ້ອມດ້ວຍປະເມີນນໍ້າໜັກບັດໃຈຄວາມ ສ່ຽງ ແລ້ວນໍາຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາໄປໃຊ້ເພື່ອເຮັດບົດສະຫຼຸບມາເປັນບັດໃຈຄວາມສ່ຽງທີ່ພົວພັນກັບການເບີກຈ່າຍເງິນຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ.

ຜົນກະທົບຄວາມສ່ຽງທີ່ບໍ່ມີນໍ້າໜັກແມ່ນໄດ້ຖືກກຳນົດດ້ວຍເຫດການທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນເປັນໂຕຄູນກັບຜົນກະທົບເຫດ ການກໍ່ລະນີທີ່ຮ້າຍແຮງສຸດ.

ການຄິດໄລ່ຄວາມສ່ຽງແມ່ນຄິດດ້ວຍສູດ:

$$\text{ບັດໃຈຄວາມສ່ຽງ} = \text{ຄວາມເປັນໄປໄດ້} * \text{ຜົນກະທົບ}$$

ການຄິດໄລ່ຄວາມສ່ຽງກັບຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ການຄາດຄະເນຜົນກະທົບ

ສໍາລັບຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ຄວາມສ່ຽງ, ບັດໃຈຄວາມສ່ຽງແຕ່ລະອັນແມ່ນຕິດພັນກັບການເບີກຈ່າຍຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ. ຂໍ້ມູນຈະໄດ້ ບັບປຸງໃຫ້ທົ່ວເຖິງກັບແຕ່ລະຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ, ເຊິ່ງຄວາມສ່ຽງສູງສຸດໄດ້ກຳນົດໄວ້ທີ່ເລກ 100, ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສຸດກໍ່ ກຳນົດໄວ້ທີ່ເລກ 0, ເຊິ່ງຄວາມສ່ຽງຈະຖືກປັບຂະໜາດຄວາມຫ່າງລະຫວ່າງກັນ. ຄວາມສ່ຽງສູນ (ເລກສູນ) ໝາຍເຖິງກຳນົດເອົາຄຸນຄ່າ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສຸດ ເຊິ່ງບໍ່ແມ່ນໝາຍເຖິງຄວາມສ່ຽງສູນ.

ຕາຕະລາງຂໍ້ມູນຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນສະແດງໃຫ້ເຫັນຄ່າຂອງຄວາມສ່ຽງ ທີ່ເຮັດເປັນມາດຕະຖານຂອງແຕ່ລະຫົວຂໍ້ ແລະ ແຕ່ລະຊ່ອງທາງ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2. ການຈັດອັບດັບຄວາມສ່ຽງການເບີກຈ່າຍຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ

ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ຄວາມສ່ຽງ	ທະນາຄານ	ທະນາຄານບ້ານ	ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື	Blockchain	ເງິນສົດ
ທັນເວລາ	7	24	49	0	100
ການກຳນົດໂຕຕົນ	38	13	0	0	100
ຄວາມຜັນຜວນ	0	0	10	0	100
“ພາສີ”	0	1	2	2	100
ການບັນຊີ	6	1	0	0	100
ການກວດສອບ	48	4	4	0	100

ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ຄວາມສ່ຽງ	ທະນາຄານ	ທະນາຄານບ້ານ	ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື	Blockchain	ເງິນສົດ
ຄົນກາງ	100	33	100	100	0
ການຈັດຊື້	0	100	100	100	60
ລວມ	199	176	265	202	660

ການສຳພາດຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສາມາດກຳນົດໄດ້ວ່າຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈ ແລະ ຄວາມເປັນທ່ວງເປັນໄຍຂອງແຕ່ລະຄົນບໍ່ ຄືກັນ ແລະ ບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ, ດັ່ງທີ່ຮູບສະແດງໃນຕາຕະລາງເທິງນີ້ ແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ອີງໃສ່ຈາກການຕອບຄໍາຖາມ ຂອງບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈາກ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ປະມານ 30 ກວ່າທ່ານຖືກສຳພາດ ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ NGO ແລະ ບັນດາບໍລິສັດວິສາຫະກິດ ເອກະຊົນ ໃນນັ້ນສິ່ງທີ່ເຫັນວ່າສໍາຄັນສຸດແມ່ນ ຈໍານວນເງິນທີ່ຖືກຕ້ອງ ໄປຮອດມືຜູ້ໄດ້ຮັບຖືກຄົນ.

ນອກນັ້ນກໍ່ຍັງຮັບຮູ້ເພີ່ມເຕີມອີກວ່າ ຖ້າມີສາມາດກວດສອບຮອດຂະບວນການເບີກຈ່າຍໄດ້ກໍ່ຍິ່ງດີ ແລະ ມີຄວາມສໍາຄັນສຸດ, ແຕ່ໃນຄວາມ ເປັນຈິງແລ້ວ, ມັນອາດຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຫຼື ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະກວດສອບຮອດຂະບວນການ ແລະ ຄວາມໜ້າເຊື່ອໃຫ້ບັນລຸໄດ້. ຕົວຢ່າງ, ຄວາມສ່ຽງໃນການຈັດຊື້ຈັດຈ້າງ ພົບວ່າເປັນວຽກທີ່ຄໍາຄັນ ແລະ ຖືກພິຈາລະນາຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນຂະບວນການເຈລະຈາກ່ຽວກັບ ເລື່ອງສັນຍາກັບພາກສ່ວນທີສາມ; ແຕ່ຖ້າການຈັດຊື້ຈັດຈ້າງຈະຖືກພິຈາລະນາຫັນມາໃຊ້ລະບົບ Blockchain ຄວາມສ່ຽງຫຼຸດໜ້ອຍ ຖອຍລົງ ເນື່ອງຈາກມັບຕັ້ງແຕ່ລິເລີ້ມເຮັດສັນຍາມັນກໍ່ຈະຖືກເຂົ້າໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນລະບົບທັນທີ, ບໍ່ອອກເຊນເປັນລະບົບທີ່ສະຫລາດ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມວ່ອງໄວຂຶ້ນ. ອີງຕາມການພິຈາລະນາບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ ບັດໃຈຕາມນໍ້າໜັກຄວາມສ່ຽງ (ຕາຕະລາງເອກະສານຊ້ອນ ທ້າຍ 3) ໄດ້ຄິດໄລ່ນໍ້າໜັກເປັນໂຕເລກ ແລະ ຖືກນໍາໄປຈັດລຽງອັນດັບບູລິມະສິດຄວາມສ່ຽງຕາມເອກະສານຊ້ອນທ້າຍຕາຕະລາງ 4.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3. ບັດໃຈນໍ້າໜັກຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈແຕ່ລະອັນ

ຄວາມສ່ຽງ	ບັດໃຈນໍ້າໜັກ
ທັນເວລາ	2
ການກຳນົດໂຕຕົນ	2
ຄວາມຜັນຜວນ	1.5
“ພາສີ”	1.5
ການບັນຊີ	1.3
ການກວດສອບ	1.3
ຄົນກາງ	1.3
ການຈັດຊື້	0.9

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4. ອັນດັບຄວາມສ່ຽງຂອງການເບີກຈ່າຍຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ, ຄູນດ້ວຍປັດໃຈນໍ້າໜັກ

ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງ	ທະນາຄານ	ທະນາຄານບ້ານ	ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື	Blockchain	ເງິນສົດ
ທັນເວລາ	14	47	98	0	200
ການກຳນົດໂຕຕົນ	75	25	0	0	200
ຄວາມຜັນຜວນ	0	0	16	0	150
“ພາສີ”	0	2	2	2	150
ການບັນຊີ	8	1	0	0	130
ການກວດສອບ	62	5	5	0	130
ຄົນກາງ	130	43	130	130	0
ການຈັດຊື້	0	90	90	90	54
ລວມ	289	213	341	222	1014

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3. ການຄາດຄະເນເຫດການ ແລະ ກົດເກນຄວາມເປັນໄປໄດ້.

ຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນການຄາດຄະເນສອງປະເພດທີ່ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ເບິ່ງວິທີການປະເມີນຄວາມສ່ຽງແຕ່ລະອັນ. “ເຫດການ” ກຳນົດເຫດການຈຳລອງທີ່ໂຫດຮ້າຍສຸດ, ແລະ “ຄວາມເປັນໄປໄດ້” ກຳນົດເຫດການຈຳລອງຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ອາດຈະເກີດສິ່ງທີ່ໂຫດຮ້າຍສຸດ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5. ການຄາດຄະເນເຫດການ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້

ຄວາມສ່ຽງ	ເຫດການ	ຫົວໜ່ວຍ	ຄວາມເປັນໄປໄດ້
ທັນເວລາ	x ການເບີກຈ່າຍຊັກຊ້າສຸດ ໃນໜຶ່ງຄັ້ງ (ຫຼາຍມື້)	ມື້	x% ອອກຈາກການເຮັດທຸລະກຳທັງໝົດ/ເດືອນທີ່ຊັກຊ້າ
ການກຳນົດໂຕຕົນ	ເງິນທີ່ສູນເສຍໃນການເບີກຈ່າຍໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື NGO (ສົມມຸດວ່າ MECG): 300 000 ກີບ / 2 ເດືອນ = 150 000 kip	ຄົນ/ເດືອນ	ຄົນທີ່ບໍ່ມີບັນຊີກວດສອບທາງດິຈິຕີ້ ແລະ / ຫຼື ບໍ່ສາມາດລະບຸໂຕຕົນໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ
ຄວາມຜັນຜວນ	ເງິນທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບ ຫຼື ຖືກຫັກໄວ້ ຫຼື ຍືດໄວ້	ຄົນ/ເດືອນ	x% ອອກຈາກການເຮັດທຸລະກຳທັງໝົດ/ເດືອນ
“ພາສີ”	ຈຳນວນເສຍພາສີຜິດກົດໝາຍ / ຈຳນວນລວມທັງໝົດ (ໃນ %)	ຄົນ/ເດືອນ	x% ການເຮັດທຸລະກຳທັງໝົດ/ ເດືອນທີ່ເສຍພາສີຜິດລະບຽບ ຫຼື ກົດໝາຍ
ບັນຊີ	ຈຳນວນ % ການສູນເສຍລວມທັງໝົດເທົ່າໃດ	ຄົນ/ເດືອນ	% ການເຮັດທຸລະກຳທີ່ບໍ່ສາມາດກວດສອບໄດ້
ການກວດສອບ	ປັດໃຈການສູນເສຍເງິນທີ່ບໍ່ສາມາດກວດສອບໄດ້	ຄົນ/ເດືອນ	% ການເຮັດທຸລະກຳທີ່ບໍ່ສາມາດກວດສອບໄດ້
ຄົນກາງ	ປັດໃຈການສູນເສຍເງິນຈາກຄົນກາງ (ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງຄົນກາງ)	ຄົນ/ເດືອນ	ບໍ່ມີຄົນກາງໃນການເຮັດທຸລະກຳຕໍ່ຄັ້ງ (x ຂັ້ນຕອນຂະບວນການ)
ການຈັດຊື້	ສູນເສຍເງິນເນື່ອງຈາກຜິດຜາດໃນການບໍລິການ ຫຼື ສິນຄ້າ ຫຼື ເຄື່ອງໝາຍບໍ່ເໝາະສົມ	ຄົນ/ເດືອນ	ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການບໍລິການບໍ່ໄດ້ດີ (ມື້/ເດືອນ)

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4. ການຄາດຄະເນຄວາມສ່ຽງການເບີກຈ່າຍເງິນຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ

ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນການປະເມີນແຕ່ລະຄວາມສ່ຽງ ແລະ ແຕ່ລະວິທີການເບີກຈ່າຍເງິນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6. ການຄາດຄະເນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບວິທີການເບີກຈ່າຍເງິນຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ

ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ກັບຄວາມສ່ຽງ	ທະນາຄານ	ທະນາຄານບ້ານ	ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື	Blockchain	ເງິນສົດ
ທັນເວລາ	ການໂອນເງິນຊັກຊ້າສຸດ 5 ມື້	ຈັດກອງປະຊຸມປະຈຳເດືອນ	ຄວາມສາມາດຂອງຜູ້ໃຫ້ບໍລິການມີຖືກຈຳກັດ	ເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ	ການເດີນທາງຂອງເງິນແຕ່ວຽງຈັນຫາບ້ານຊັກຊ້າ. ສ່ວນຢູ່ຂັ້ນບ້ານແມ່ນວ່ອງໄວ.
ການກຳນົດໂຕຕົນ	ເບີກຈ່າຍເປັນກຸ່ມ, ບໍ່ຈ່າຍເປັນບຸກຄົນ	ໃນໝູ່ບ້ານມີທະນາຄານບ້ານໜຶ່ງແຫ່ງ, ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ (ປະຈຸບັນມີພຽງແຕ່ 6 ແຂວງເທົ່ານັ້ນ)	ການກຳນົດໂຕຕົນ ຫຼື ລົງທະບຽນສາມາດເຮັດຜ່ານແອບ KYC ແລະ SIM	ການສຶກສາ: 1. ມີອິນເຕີເນັດ; 2. ມີໂທລະສັບລຸ້ນໃໝ່ຫລາຍປານໃດ	ມີຄວາມທ້າທາຍໃນອີງໃສ່ບັດປະຈຳໂຕ ID, ອີງຕາມເມືອງ/ນາຍບ້ານຍັງຢືນ
ຄວາມຜັນຜວນ	ບັນຊີທະນາຄານເປັນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ເຊິ່ງບໍ່ແມ່ນເປັນບັນຊີຂອງຄົນກາງ	ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເປັນເຈົ້າຂອງບັນຊີ; ຍອດເງິນໃນບັນຊີ ຖືກປັບປຸງໂດຍສູນກາງ	ຜູ້ປະກອບການແມ່ນບໍລິສັດເອກະຊົນ; ທຸລະກຳການເບີກຈ່າຍທັງໝົດແມ່ນເປັນເງິນສົດ	ກະເປົາເງິນໂທລະສັບຂອງຜູ້ປະກອບການແມ່ນກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ	ອາດມີການສັ່ງໂກງ. ມີເອກະສານຫລາຍ ແລະ ຂັ້ນຕອນອະນຸມັດກໍມີການໃຊ້ຈ່າຍ.
“ພາສີ”	ບັນຊີເປັນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ	ບັນຊີເປັນຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ	ເງິນສົດແມ່ນອົງປະກອບໜຶ່ງຂອງໂຕແທນ	ເງິນສົດແມ່ນອົງປະກອບໜຶ່ງຂອງໂຕແທນ	ອັດຕາເງິນຂຶ້ນຢູ່ກັບຜູ້ໃຫ້ບໍລິການ
ການບັນຊີ	ການໂອນເງິນຈຳນວນຫຼາຍ (ເປັນກ້ອນ) ບໍ່ສາມາດແຍກສ່ວນບຸກຄົນໄດ້	ທະນາຄານບ້ານໃໝ່ມີລະບົບບັນຊີ IT ທີ່ທັນສະໄໝ	ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເງິນມີຖືໃຊ້ລະບົບພາຍໃນ (ເຂົ້າເບິ່ງຂໍ້ມູນຍາກ)	ລະບົບບັນຊີຂອງກະຊວງ, ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີ PSP	ອີງໃສ່ການເບີກຈ່າຍເງິນສົດດ້ວຍຕົນເອງຕາມລາຍການຜູ້ມີສິດ
ການກວດສອບ	ການໂອນເງິນຈຳນວນຫຼາຍ (ເປັນກ້ອນ) ບໍ່ສາມາດແຍກສ່ວນບຸກຄົນໄດ້	ທະນາຄານບ້ານໃໝ່ມີລະບົບບັນຊີ IT ທີ່ທັນສະໄໝ	ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເງິນມີຖືໃຊ້ລະບົບພາຍໃນ (ເຂົ້າເບິ່ງຂໍ້ມູນຍາກ)	ມີບັນຊີແຍກປະເພດທີ່ບໍ່ເປີດເຜີຍຊື່ເພື່ອໃຫ້ທຸກຄົນກວດສອບໄດ້	ອີງໃສ່ການເບີກຈ່າຍເງິນສົດດ້ວຍຕົນເອງຕາມລາຍການຜູ້ມີສິດ
ຄົນກາງ	ທະນາຄານມີຮອດແຕ່ຂັ້ນເມືອງເທົ່ານັ້ນ	ລະບົບເຂົ້າເຖິງໂດຍກົງເລີຍແຕ່ວຽງຈັນຮອດບ້ານ	ໂຕແທນ	ໂຕແທນ	ອີງຕາມຈັດຕັ້ງຜູ້ສະໜອງການເບີກຈ່າຍເງິນສົດຈະເຮັດຢູ່ຫ້ອງການ
ການຈັດຊື້	ສ້າງຕັ້ງມາດົນນານແລ້ວ	ເປັນອົງກອນ ນ້ອຍໆ	ທຸລະກິດໃໝ່	ເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່	ຂຶ້ນຢູ່ກັບຜູ້ເບີກຈ່າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5. ການຄິດໄລ່ຄວາມສ່ຽງ: ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຄາດຄະເນຜົນກະທົບ

ຕາຕະລາງສະຫຼຸບລວມຫຍໍ້ການຄາດຄະເນມູນຄ່າຄວາມເປັນໄປໄດ້ (ມູນຄ່າເປັນສ່ວນຮ້ອຍ), ແລະ ຄາດຄະເນເຫດການ ນຳມາໃຊ້ໃນການຄິດໄລ່ຄ່າຄວາມສ່ຽງ. ໂຕເລກຄ່າຄວາມສ່ຽງຍິ່ງຕໍ່າ, ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ວິທີການເບີກຈ່າຍເງິນຍິ່ງໜ້າພໍໃຈຫຼາຍເທົ່ານັ້ນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7. ໄດ້ນຳເອົາຂໍ້ມູນດິບມາຄິດໄລ່ຄວາມສ່ຽງ

		ທະນາຄານ	ທະນາຄານບ້ານ	ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື	Blockchain	ເງິນສົດ
ທັນເວລາ	ຄວາມເປັນໄປໄດ້	2	1	3	1	8
	ຜົນກະທົບ	5	30	20	2	15
	ຄວາມສ່ຽງ	0.1	0.3	0.6	0.02	1.2
ການກຳນົດໂຕຕົນ	ຄວາມເປັນໄປໄດ້	20	10	10	10	30
	ຜົນກະທົບ	2	2	1	1	3
	ຄວາມສ່ຽງ	0.4	0.2	0.1	0.1	0.9
ຄວາມຜັນຜວນ	ຄວາມເປັນໄປໄດ້	1	1	2	1	10
	ຜົນກະທົບ	1	1	2	1	3
	ຄວາມສ່ຽງ	0.1	0.1	0.4	0.1	3
“ພາສີ”	ຄວາມເປັນໄປໄດ້	3	3	4	4	20
	ຜົນກະທົບ	1	3	3	3	30
	ຄວາມສ່ຽງ	0.03	0.09	0.12	0.12	6
ການບັນຊີ	ຄວາມເປັນໄປໄດ້	10	3	2	2	30
	ຜົນກະທົບ	3	2	1	1	15
	ຄວາມສ່ຽງ	0.3	0.06	0.02	0.02	4.5

		ທະນາຄານ	ທະນາຄານບ້ານ	ເງິນໃນໂທລະສັບມືຖື	Blockchain	ເງິນສົດ
ການກວດສອບ	ຄວາມເປັນໄປໄດ້	40	5	5	1	50
	ຜົນກະທົບ	3	2	2	1	5
	ຄວາມສ່ຽງ	1.2	0.1	0.1	0.01	2.5
ຄົນກາງ	ຄວາມເປັນໄປໄດ້	2	1	2	2	1
	ຜົນກະທົບ	2	2	2	2	1
	ຄວາມສ່ຽງ	4	2	4	4	1
ການຈັດຊື້	ຄວາມເປັນໄປໄດ້	1	2	2	2	1
	ຜົນກະທົບ	1	3	3	3	4
	ຄວາມສ່ຽງ	1	6	6	6	4

ຂໍ້ມູນຂ້າງເທິງນີ້ແມ່ນຂໍ້ມູນດິບທີ່ນໍາສະເໜີ ເພື່ອສົມທຽບບັດໃຈຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບຄວາມເພິ່ງພໍໃຈໃນການເບີກຈ່າຍເງິນຜ່ານແຕ່ລະຊ່ອງທາງ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບັດໃຈຄວາມສ່ຽງບໍ່ສາມາດປຽບທຽບທົ່ວໄປຕໍ່ກັບຄວາມເພິ່ງພໍໃຈໄດ້.

ໂຄງການ ຮ່ວມມືລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ອົງການ ສປຊ
 “ບໍ່ປະຖິ້ມໃຜໄວ້ຂ້າງຫຼັງ: ສ້າງລະບົບປົກປ້ອງສັງຄົມຂັ້ນພື້ນຖານ ໃນ ສປປ ລາວ”

